

การกำกับภาพยนตร์สารคดี
เรื่อง คนในโลกเงียบ
THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM
THE SILENT WORLD

นางสาว ธรรมวรรณ มากวิจิตร
MS.THAMMAWAN MARKVICHIT

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 40850
วัน, เดือน, ปี 28 11 2544

.b.....
.i.....

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาศิลปะการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2543

การกำกับภาพยนตร์สารคดี
เรื่อง คนในโลกเงียบ
THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM
THE SILENT WORLD

วันที่ 22 พ.ค. 44
อาจารย์ที่ปรึกษา-อาจารย์วิศักดิ์ รักใหม่

วันที่ 3 ก.ค. 44
หัวหน้าภาควิชาศิลปะ-ศศ. จิระพงษ์ ภูมิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อโครงการ การกำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ
THE SILENT WORLD
:THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM
ชื่อ นางสาว ธรรมวรรณ มากวิจิตร
ภาควิชา นิเทศศิลป์ สาขา ภาพยนตร์และวีดีโอ
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วิศักดิ์ รักใหม่
ปีการศึกษา 2543

บทคัดย่อ

โครงการกำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่องคนในโลกเงียบนี้ วัตถุประสงค์หลัก คือ มุ่งนำเสนอความสำคัญของชีวิต ที่คนหูหนวกไม่ได้เป็นคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เขาสามารถมีชีวิตได้เหมือนคนปกติทุกอย่าง และเนื่องจากคนหูหนวกเป็นความพิการที่ไม่สามารถเห็นได้จากภายนอก พวกเขาจึงดูไม่ได้แตกต่างกับคนปกติเลย จะต่างกันตรงแค่ภาษาสื่อสาร ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญซึ่งทำให้ไม่สามารถรับประโยชน์อะไรเลยจากการได้ยิน พวกเขาจึงต้องก้าวผ่านและหาวิธีชดเชยมันให้ได้ โดยประเด็นสำคัญคือการสัมผัสด้วยการมองเห็นและภาษากายซึ่งถือว่าเป็นการทดแทนการฟัง และในปัจจุบันคนทั่วไปเริ่มให้ความยอมรับความจำเป็นที่ต้องใช้ล่ามภาษามือและอักษรกำกับภาพสำหรับภาพยนตร์ แต่ก็ยังมีในส่วนน้อย ทำให้พวกเขาขาดโอกาสที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารบางอย่างได้ด้วยตนเอง แต่ก็ไม่ได้เป็นแก่นสำคัญที่จะทำให้เขาไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติได้

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นการแสดงการเรียกร้องเพื่อเห็นว่าคนหูหนวกต้องการโอกาสในสังคมแต่อย่างใด เพียงแต่นำเสนอชีวิตของคนหูหนวกที่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามวิถีทางของพวกเขา และอุปสรรคที่คนหูหนวกต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง คนในโลกเจียบ นี้ ต้องขอขอบคุณ คุณ ศักดิ์ชัย เมธิกุล และ คุณ ผคม ลิมปิพิพัฒน์ ที่ให้ความช่วยเหลือให้การถ่ายทำดำเนินไปด้วยดี อาจารย์ กลอยใจ สอนขวัญ ที่ช่วยเหลือด้านภาษามือและอำนวยความสะดวก เพื่อนๆ ที่ช่วยเหลือกันอย่างดีไม่ว่าจะไปที่ไหน และที่สำคัญ...ครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ทำงานได้จนสำเร็จ

ธรรมวรรณ มากวิจิตร

คำนำ

การกำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ เป็นผลงานศิลปนิพนธ์ของ นางสาว ธรรมวรรณ มากวิจิตร นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชา นิเทศศิลป์ สาขา ภาพยนตร์และวีดิโอ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

สาเหตุที่ข้าพเจ้าเลือกหัวข้อในการทำศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ เพราะข้าพเจ้ามีความสนใจ และต้องการเข้าใจชีวิตของคนหูหนวกที่อยู่ในสังคมเดียวกันกับข้าพเจ้า ซึ่งดูเหมือนพวกเขาจะเป็นกลุ่มคนกลุ่มเล็กๆในสังคมแต่ปัจจุบันคนหูหนวกมีเพิ่มมากขึ้นทุกๆปีและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีกด้วย การให้ความสำคัญและการเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นสิ่งที่เหลือน้อยลงทุกวันในสังคมปัจจุบัน แม้คนที่พูดจาภาษาเดียวกันยังพูดกันไม่รู้เรื่อง ในขณะที่คนหูหนวกมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญแต่พวกเขาก็ยังดำเนินชีวิตในสังคมเดียวกับเราได้

ธรรมวรรณ มากวิจิตร

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	จ-ฉ
บทที่1 บทนำ	1 - 3
บทที่2 ภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยม	
-คำนิยามของคำว่าสารคดี	4 - 5
-รูปแบบของภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยม (THE REALIST TRADITION)	5 - 6
-การกำกับภาพยนตร์สารคดี	6 - 7
-ลักษณะสำคัญของภาพยนตร์สารคดี	7
-บทบาทและหน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์สารคดี	8 - 9
บทที่3 ค้นคว้าและสรุปข้อมูล	
-ค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นและสรุปข้อมูล	10 - 14
-สรุปแนวทางของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ	15
-การวางโครงเรื่องสารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ	16
-โครงเรื่องขยาย	17 - 18
-บทภาพยนตร์ (SCRIPT) ครั้งแรก - ครั้งหลัง	19 - 28
-SHOOTING SCRIPT	29 - 34

บทที่ 4 ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดี	
-ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (PRE-PRODUCTION)	35 - 36
-ขั้นตอนการถ่ายทำ (PRODUCTION)	37 - 38
-ขั้นตอนการตัดต่อ (POST-PRODUCTION)	39 - 40
บทที่ 5 สรุปการทำงานและข้อเสนอแนะ	41 - 43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	
-ปัญหาหูนวก หูตึง และโรคหูในประเศไทย	46 - 48
-การเอาชนะอุปสรรคของคนหูนวก	49 - 56
-ตัวอย่างเอกสารการถ่ายทำ	57 - 59
-ภาพตัวอย่างชิ้นงานสำเร็จ	60 - 61

บทที่ 1

บทนำ

คำจำกัดความ

การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง คนในโลกเงียบ

ความเป็นมาของโครงการ

คนหูหนวกหรือที่ถูกเรียกว่าเป็นคนในโลกเงียบ เป็นความพิการที่ไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก เราจึงไม่สามารถรู้ได้เลยว่าใครเป็นคนหูหนวกบ้างที่เราเห็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งในความเป็นจริงพวกเขาต้องอยู่ในโลกแห่งความเงียบซึ่งเป็นอุปสรรคในการรับข่าวสารของสังคมอยู่มาก ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปด้วยความลำบาก ทั้งปัญหาในการสื่อสาร และความเข้าใจ แต่คนหูหนวกก็ต้องเผชิญและก้าวผ่านอุปสรรคนั้นมาเพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตได้เช่นคนปกติ

แนวคิดหลัก

คนหูหนวกสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้

วัตถุประสงค์

ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของคนหูหนวกในสังคมปัจจุบันและใช้ชีวิตได้อย่างพอเพียงในสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย

ชาย หญิง อายุ 15 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อขัดแย้ง

คนหูหนวกต้องพยายามเอาชนะอุปสรรคที่เกิดจากการบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้ต่อไป

แหล่งข้อมูล

- 1.หนังสือ การปฏิบัติตนร่วมกันในสังคมของคนหูหนวก
- 2.หนังสือ จิตวิทยากับคนหูหนวก
- 3.บทความสถานการณ์ไร้อุปสรรคสำหรับคนหูหนวก
- 4.ศึกษาจากชีวิตจริงของคนหูหนวก

บทสรุป

เรามักมองว่าคนหูหนวกนั้นคงจะต้องดูแลตัวเองได้ยากในสังคม แต่เมื่อได้รู้จักชีวิต และเห็นแง่มุมจริงๆในชีวิตของคนหูหนวก จะเห็นได้ว่าเขาอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้แม้จะไม่ได้มีหู อกอย่างเหมือนคนปกติก็ตาม

แนวทางการศึกษา

- 1.ศึกษาและทำความเข้าใจในภาพยนตร์สารคดีแนวสังคมนิยม
- 2.ศึกษาหน้าที่และวิธีการกำกับภาพยนตร์สารคดี
- 3.ศึกษาด้านวิชาการในด้านกายภาพและด้านจิตวิทยาของคนหูหนวก
- 4.ศึกษาและทำความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนหูหนวก
- 5.สัมภาษณ์และพูดคุยกับกลุ่มคนหูหนวกทั้งการผ่านล่ามและคุยด้วยตัวเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตโครงการ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ ถ่ายทำและตัดต่อด้วยระบบเบต้า ความยาวประมาณ 15 นาที

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. ศึกษาภาพยนตร์สารคดีต่างๆ โดยเน้นแนวสัจจะนิยม
2. สรุปข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้ว
3. เขียนโครงเรื่องและบทสรุปอย่างคร่าวๆ
 - เขียนโครงเรื่องขยาย
 - จัดทำ OUT LINE
4. ทำบทภาพยนตร์ (SCRIPT)
5. การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ (PRE-PRODUCTION)
 - SCRIPT BREAKDOWN
 - PRODUCTION PLAN
 - LOCATION CHECK-LIST
 - CALL SHEET
6. การถ่ายทำ (PRODUCTION)
7. การตัดต่อภาพและเสียง (POST-PRODUCTION)
8. สำเร็จเป็นงานภาพยนตร์สารคดี 1 เรื่อง ระบบเบต้า

บทที่ 2

ภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยม

คำนิยามของคำว่า สารคดี

คำว่า สารคดี มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น

DOCUMENTARY
NON-FICTION FILM
DIRECT CINEMA
CINEMA VERITE

เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดก็หมายถึงภาพยนตร์สารคดี แต่ที่นิยมใช้คือ DOCUMENTARY

คำว่าสารคดี ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรก ในการอธิบายภาพยนตร์เรื่อง MOANA ซึ่งเป็นภาพยนตร์ของ ROBERT FLAHERTY ในปี 1926 โดยผู้ที่กล่าวเรียกคือนักวิชาการชาวอังกฤษ ชื่อ JOHN GRIESON ซึ่งเขาอธิบายลักษณะ และให้คำจำกัดความของ สารคดี ไว้ว่า "เป็นการสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดมาจากความเป็นจริง (CREATIVE TREATMENT OF ACTUALITY) ควรจะเป็นเรื่องที่ผูกพันกับเหตุการณ์และบุคคลจริงโดยไม่มีการแสดง นอกจากนี้ภาพยนตร์สารคดีจะต้องเป็นผลงานในลักษณะสร้างสรรค์ ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นจริงในเชิงสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นการลอกเลียนแบบจากความจริงโดยไม่มีการตกแต่ง"

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าสารคดี ไว้อีกหลายท่าน ตัวอย่างเช่น

RICHARD M BARSAM "ภาพยนตร์สารคดีทั้งหมดเป็นที่ถือว่าเป็นภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริง แต่ไม่ใช่ว่าภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงทุกเรื่องจะเป็นภาพยนตร์สารคดี"

PUAL ROTH "ภาพยนตร์สารคดีคือเรื่องราวของความจริงจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งแสดงออกในลักษณะที่เกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กับสังคมมนุษย์"

WILLARD VAN DYKE " เป็นภาพยนตร์ซึ่งตามปกติไม่ใช่ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องแต่ง จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความขัดแย้ง ภาพยนตร์ควรมีส่วนผสมของโฆษณาชวนเชื่อ

อยู่ คือควรจะมีน้ำหนักจิตใจของผู้ชมได้ ภาพยนตร์ที่ไม่พูดถึงปัญหา หรือข้อขัดแย้งจะไม่ให้ผลทางความคิดและไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแสดงออกทางความคิดที่ดีพอ เพราะไม่มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ชมภาพยนตร์ได้"

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งภาพยนตร์แห่งอเมริกา ก็ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า "ภาพยนตร์สารคดีหมายถึง ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สังคม วิทยาศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าจะในรูปแบบของการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือการสร้างตกแต่งขึ้นใหม่ แต่เนื้อหาของการแสดงออกนั้นเน้นหนักในเรื่องข้อเท็จจริงมากกว่าความบันเทิง ไม่รวมถึงภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นสำหรับการใช้ในการสอนเพียงอย่างเดียว"¹

รูปแบบภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยม (THE REALIST TRADITION)²

แนวความคิดของภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยมนั้น ก็คือการเน้นและยึดหลักความจริงทางวัตถุเป็นสำคัญ โครงเรื่องสร้างจากการนำความจริงที่ปรากฏอยู่โดยรอบมาจับเป็นประเด็น ผู้สร้างกลุ่มแรกที่มีความคิดนี้ได้ถือกำเนิดขึ้นในเมืองหลวงของยุโรปตะวันตก โดยได้อิทธิพลมาจากกลุ่มศิลปินซึ่งเป็นผู้ทดลองเกี่ยวกับศิลปะแนวใหม่

กลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์เหล่านี้มีความหลงใหลในการใช้เทคนิคและวิธีการใช้ภาพที่พลิกแพลงที่สามารถสร้างได้จากกล้องถ่ายภาพยนตร์ บวกกับความประทับใจที่ได้จากการเป็นผู้สังเกตการณ์ พวกเขาได้ผลิตภาพยนตร์ขนาดสั้นขึ้นมาหลายเรื่องซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตของผู้คนที่อยู่ในเมืองหลวงและในชนบท โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบอย่างตรงไปตรงมา เช่น คนรวยกับคนจน อาคารที่ใหญ่โตกับบ้านที่คับแคบ นำมาผสมผสานเป็นเรื่องราว ผลงานของกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์เหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อศิลปะอย่างแท้จริง มิได้ทำเพื่อผลประโยชน์ใดๆแก่คนกลุ่มไหน และผลงานก็มีเนื้อหาและสะท้อนสภาพสังคมในยุคสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยมที่ดีคือ ภาพยนตร์เรื่อง "ชีวิตชาวปารีส" ของควาลแคนติ โครงเรื่องนั้นได้หยิบเอาเรื่องชีวิตประจำวันของชาวปารีสในช่วงเวลาหนึ่งของวัน

¹ อ.บรรจง โกศลวัฒน์ ,หนังสือ "ภาพยนตร์สารคดี" , คณะวารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² เรื่องเดียวกัน หน้าที่ 18-20

มาแสดง โดยนำเสนอแบบกลับไปกลับมาของบุคคล "เบอร์ลิน" (BERLIN : THE SYMPHONY OF A GREAT CITY) ของวอลเทอร์ รัทท์แมน ผู้สร้างชาวเยอรมัน ซึ่งมีเนื้อหาคล้ายกับเรื่อง ชีวิตชาวปารีส โดยเรื่องได้ถ่ายทอดชีวิตของผู้คนที่อยู่ตามชานเมือง เริ่มตั้งแต่ตอนเช้าพวกขี้เมาที่ทยอยกันกลับบ้าน ในขณะที่คนทั่วไปก็เริ่มเปิดประตูหน้าต่างทำกิจวัตรประจำวัน แล้วแต่งตัวออกไปทำงานในเมือง บนถนนมีรถวิ่งไปมา ยิ่งสายความวุ่นวายยิ่งมีมากขึ้น รวมทั้งการทำงานของเครื่องจักรต่างๆ ตอนเที่ยงวันก็จะเห็นชีวิตของคนเมืองที่มีการแบ่งชนชั้นด้วยการกินข้าวกลางวัน แล้วก็กลับบ้านเข้าไปทำงานต่อ ตอนบ่าย ถึงเย็นแสงสีตามสถานเริงรมย์เริ่มยั่วยวน ผู้คนทั้งรวยและจนต่างทยอยเข้ามาหาความสำราญและแล้วเรื่องราวก็จะดำเนินไปเหมือนเมื่อวานเป็นวัฏจักร

รูปแบบของภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยมจะมีรูปแบบตรงกันข้ามกับภาพยนตร์สารคดีแบบธรรมชาตินิยม (NATURALIST TRADITION) โดยสิ้นเชิง ซึ่งธรรมชาตินิยม ฟลาเฮอริตี (MOANA) หลงไหลความงามในธรรมชาติ ณ ดินแดนที่ห่างไกล ประทับใจกับชีวิตที่ต้องต่อสู้กับธรรมชาติ แต่ภาพยนตร์แบบสัจจะนิยมจะเป็นเรื่องของคนที่ต้องต่อสู้กับภัยบนท้องถนนและความวุ่นวายในเมืองหลวงแทน

ภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยมนี้จะบรรลุผลสำเร็จนั้นจะต้องถูกจับมาถ่ายทอดให้รู้ถึงสาระของแก่นของสังคมว่าเป็นอย่างไร อาจจะบอกหรือสรุป ปัญหา , ทางออก ให้คนดูได้คิด การกำหนดภาพที่สื่อความหมายก็เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่การสร้างภาพนั้นต้องมีอยู่ในสภาพนั้นๆจริงๆ เชื่อถือได้ และที่สำคัญคือข้อขัดแย้งที่นำมาพูดต้องชัดเจนและเป็นประเด็นที่น่าสนใจในแง่มุมที่คนทั่วไปอาจมองข้าม

การกำกับภาพยนตร์สารคดี³

ภาพยนตร์สารคดีที่จัดอยู่ชั้นดีนั้นในปัจจุบันนิยมถ่ายทำด้วยฟิล์มเพราะทำให้ได้คุณภาพที่ดีกว่าระบบวิดีโอ แต่ก็มีชั้นตอนที่ลับซับซ้อนและเสียค่าใช้จ่ายสูง การถ่ายทำสารคดีแบบสมัครเล่นหรืองานนักเรียนก็นิยมถ่ายทำด้วยระบบวิดีโอ การสร้างภาพยนตร์สารคดีนั้นส่วนใหญ่จะทำกันง่ายๆ จำนวนทีมงานไม่มากอย่างการทำภาพยนตร์สั้นหรือภาพยนตร์บันเทิงอื่นๆ แนวความคิดส่วนใหญ่ที่ได้มาทำภาพยนตร์สารคดีนั้นมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวด

³ พรสิทธิ์ พัฒนธนานุรักษ์, การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง (กรุงเทพมหานคร สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), หน้า 26-27

ล้อมที่เป็นอยู่ที่ผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีรู้จัก หรือเข้าใจมันเป็นอย่างดี อาจจะเป็นชุมชนที่ตนเคยอยู่ สภาพสังคมที่ตนได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ ซึ่งเมื่อนำเรื่องที่ตัวผู้กำกับได้สัมผัสและเข้าใจเป็นอย่างดี จะมีผลต่อการเข้าใจและมีผลต่อการถ่ายทอดออกมาและผลิตเป็นภาพยนตร์สารคดีนั้น

หากเหตุการณ์หรือเรื่องราวของสารคดีไม่ใช่สิ่งที่ใกล้ตัวหรือผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีไม่เข้าถึงเนื้อหา ก็จำเป็นต้องมีการหาข้อมูลและเข้าไปคลุกคลีกับสภาพแวดล้อมหรือกลุ่มคนที่เลื้อกมาเป็นประเด็นนั้น เพื่อดึงเอาความรู้สึกนำมาถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างสมจริง

การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีมักเป็นไปโดยไม่ให้ผู้อยู่ในเหตุการณ์รู้ตัว การจัดแสงด้วยทั่วไปจะเป็นแสงธรรมชาติ หรือเกิดจากการปรุงแต่งโดยไม่มากจนเกินไป การกำกับการแสดงจะให้เป็นไปตามธรรมชาติ การตัดต่อเป็นไปหลายรอบเพื่อให้มีคุณภาพในการสื่อสาร โดยเฉพาะต้องไม่ให้ภาพหรือเสียงเด่นกว่าอีกสิ่งหนึ่ง หรือถ้าจะให้สิ่งใดเด่นกว่าก็ควรจะมีที่มาหรือนำมาเพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการผลิตภาพยนตร์สารคดีทั่วไป

การผลิตภาพยนตร์สารคดีที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะถ่ายทำ และศิลปะการนำเสนอ โดยทีมงานจะต้องศึกษา ค้นคว้าและใช้เทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างภาพยนตร์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องเตรียมงานในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำเป็นอย่างดี โดยเฉพาะขั้นตอนการหาข้อมูล เพื่อเป็นการทำความเข้าใจต่อข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้ เพื่อนำภาพและเสียงที่จับความสัมพันธ์ เติมสาระซึ่งกันและกันมาเสนอให้ผู้ชมเกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และชวนต่อการความสนใจ ซึ่งปรากฏว่าแนวโน้มของหลักการผลิตภาพยนตร์สารคดีนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากภาพยนตร์สารคดีในระยะหลังมีคุณภาพดีขึ้นกว่าสมัยก่อน

ลักษณะสำคัญของภาพยนตร์สารคดี

สิ่งสำคัญที่ต้องมีในภาพยนตร์สารคดีคือ

1. เป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากความจริง
2. ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความขัดแย้ง

บทบาทและหน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์สารคดี

ภาพยนตร์เป็นศาสตร์ที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยรวบรวมเอาศิลปินและบุคลากรหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกัน โดยจะต้องจัดให้เกิดการสมดุลและกลมกลืนเป็นเอกภาพ ดังนั้นบุคลากรแต่ละฝ่ายจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างสรรค์และประสานงานเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตกลงใจว่าควรจะนำเสนอให้ออกมาเป็นภาพยนตร์ในรูปแบบใด ตลอดจนพิจารณาในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะให้ผลงานออกมาดีที่สุดใน บุคคลที่อยู่เบื้องหลังและมีหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่เริ่มจนถึงที่สุดกระบวนการผลิตภาพยนตร์คือ ผู้กำกับนั่นเอง⁴

ผู้กำกับภาพยนตร์สารคดี คือผู้ควบคุมการสร้างภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับขั้นตอนการถ่ายทำทั้งหมดโดยตรง นับตั้งแต่การเตรียมงานก่อนถ่ายทำ ระหว่างการถ่ายทำ และหลังการถ่ายทำ ในระยะต่างๆกันนี้ ผู้กำกับภาพยนตร์ไม่เพียงแต่ต้องสร้างศิลปะหรือควบคุมให้ภาพยนตร์ออกมาให้ดีที่สุดเท่านั้น หากยังต้องเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆซึ่งไม่อาจคาดเดาได้ มาคอยบั่นทอนให้ความตั้งใจเดิมนั้นสูญสิ้นไป ผู้กำกับภาพยนตร์จำเป็นต้องมีความใกล้ชิดและประสานงานกับทุกฝ่ายอย่างจริงจัง และยังคงต้องมีคุณสมบัติที่สามารถจะสร้างความเชื่อถือและการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ซึ่งควรจะมีคุณสมบัติต่อไปนี้

1. ความเป็นผู้นำ

แม้ผู้อำนวยการสร้างจะเป็นผู้วางแผนและเตรียมการทุกอย่างแล้วสำหรับการสร้างภาพยนตร์ แต่เมื่อลงมือถ่ายทำแล้วผู้ที่มีอำนาจสูงสุดคือผู้กำกับซึ่งต้องมีความเด็ดขาดเพื่อ งานจะได้สำเร็จลุล่วง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้ร่วมงานจะให้คำแนะนำแก่ผู้กำกับไม่ได้ เพียงแต่ผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายคือผู้กำกับเท่านั้น

2. รู้ศิลปะภาพยนตร์

ผู้กำกับจะต้องแปลความหมายจากตัวหนังสือมาเป็นภาพอย่างมีศิลปะ ต้องเข้าใจเรื่องอารมณ์ของหนังอย่างทะลุปรุโปร่ง ความเข้าใจในศิลปะนอกจะให้ภาพยนตร์มีความต่อเนื่องและสอดคล้องทางอารมณ์ตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว ยังทำให้มีผลต่อความเชื่อถือของคนในกองถ่ายด้วย

⁴ เกียรติ (คิด) สุวรรณคร,บรรจง โกศลวัฒน์ การสร้างสรรค์และผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), หน้า 711-712

3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ผู้กำกับที่จะประสบความสำเร็จจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์มีจิตวิทยาสูง ความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นจะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงบุคลิกและวิธีการทำงานทั้งนี้เพื่อให้ทีมงานทุกคนรวมถึงนักแสดงได้รับรู้และวางตัวให้เหมาะสม

4. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น จะทำให้ผู้ร่วมงานคนอื่นกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งมีผลดีต่อการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีจะต้องตอบคำถามเหล่านี้ให้ได้

1. ทำอย่างไรผู้ชมจึงจะเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในสิ่งที่เราได้แสดงและได้พูดไว้ในภาพยนตร์
2. ทำอย่างไรจึงจะสามารถโน้มน้าวผู้ชมให้คล้อยตาม และมีความสนใจติดตามเรื่องได้
3. ทำอย่างไรจึงจะให้ปมต่างๆ ที่มีไว้ในเรื่องสามารถคลี่คลาย เฉลยคำตอบแก่ผู้ชมได้

บทที่ 3

ค้นคว้าและสรุปข้อมูล

ค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นและสรุปข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเพื่อการทำภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ นั้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆคือ

1. ค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากภาคเอกสาร

- เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดูในเด็กพิเศษ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เอกสาร การเอาชนะอุปสรรคของคนหูหนวก โรงเรียนเศรษฐเสถียร

- หนังสือนิตยสาร สารคดี ฉบับที่ 121 ปีที่ 11 สารคดีพิเศษ หน้า 143-169

2. จากการสำรวจสถานที่จริง

ที่โรงเรียนสอนคนหูหนวกเศรษฐเสถียร ถนนพระราม 5 ดุสิต กรุงเทพมหานคร

3. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

อาจารย์ จิราภรณ์ กมลคนธ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนเศรษฐเสถียร

อาจารย์ ญาดา ชินะโชติ หัวหน้าระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนเศรษฐเสถียร

นักเรียนในระดับชั้น อนุบาล ประถมต้น และมียมปลาย โรงเรียนเศรษฐเสถียร

4. สัมภาษณ์และทำความเข้าใจจากคนหูหนวกที่มีอยู่จริงจากเรื่อง

- คุณ ศักดิ์ชัย เมธิกุล ปัจจุบัน เป็นอาจารย์สอนภาพพิมพ์ที่โรงเรียน

ดอนบอสโก เป็นสมาชิกในสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

- คุณ ผคม ลิ้มพิพัฒน์ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร เป็นคนหูตึง ปัจจุบันสามารถพูดได้เหมือนคนปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์หลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้น

หลังจากที่ได้เข้าไปสัมผัสชีวิตในโลกเจียบของคนหูหนวกได้พบข้อสังเกตหลายอย่างเช่น

1. คนหูหนวกนั้นมีสังคมของเขาเองที่อบอุ่นและเรียบง่าย พวกเขามีชีวิตที่ไม่หวือหวาและไม่ต้องดิ้นรน

2. ในเด็กเล็กจะเล่นกันรุนแรง จิกหัว ไล่ชิงข้าวแรงๆ จนเพื่อนบางคนขานัก กล้าแสดงออกและชอบพบปะกับคนภายนอก ส่วนเด็กโตหรือเด็กวัยรุ่น มักจะรวมกลุ่มกัน มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จะสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

3. ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นกับเด็กหูหนวกคือไม่สามารถสื่อสารกับคนภายนอกได้เข้าใจได้อย่างที่ตนต้องการ สังเกตเห็นเมื่อเข้าไปสัมผัสภาษณ์เด็กโตชั้นมัธยมปลายจะไม่สามารถเข้าใจข้อความที่เขียนตามได้ทั้งหมด จะมีก็เพียงแต่คำถามที่ง่าย ๆ เท่านั้น และมีบางส่วนที่อ่านหนังสือไม่แตกหรืออ่านไม่ออกเลย ซึ่งถ้าไม่เข้าใจหรือไม่สามารถใช้ภาษามือพูดกับพวกเขาได้ การที่จะคุยกันเข้าใจก็จะเป็นไปได้ยาก

4. ภาษาของคนหูหนวกคือภาษาภาพ ไม่ใช่ภาษาเสียง การเรียงความหมาย จึงกลับด้านกับคนปกติ เช่น คำว่า คนตกต้นไม้ คนหูหนวกจะพูดด้วยภาษามือด้วยคำว่า ต้นไม้ก่อน แล้วจึงตามด้วยคำว่าคน และตกตามลำดับ และตัวอย่างที่สัมผัสภาษณ์ถึงการใช้เวลาว่าง คำตอบที่ได้จะเป็น ฟันกวาด ดูหมาเล่น จานล้าง ที่วีดู ต่อเรียน เป็นต้น ทำให้คนทั่วไปที่ไม่เข้าใจจะสับสนและไม่ทราบว่าคุณหูหนวกต้องการพูดถึงอะไรกันแน่

5. คนหูหนวกเป็นเพื่อนกับโทรทัศน์ แต่เขาไม่สามารถเข้าใจอะไรทุกอย่างในโทรทัศน์ได้ เพราะการสื่อสารเพื่อคนหูหนวก (เช่น คนแปลภาษามือ คำบรรยายได้ภาพ) ยังมีอยู่ในวงจำกัด

6. ส่วนใหญ่คนหูหนวกมักจะเข้ากับคนง่าย เหมือนกับต้องการเป็นมิตรกับทุกคน แต่ถ้าโมโหก็จะโกรธด้วยความรุนแรงเช่นกัน

7. การรอคอยไม่ใช่นิสัยของคนหูหนวก พวกเขามักจะตรงเวลาอย่างเคร่งครัด

8. ใจจริงคนหูหนวกไม่ชอบให้คนอื่นเรียกเขาว่า "ใบ้" ควรเรียกว่าคนหูหนวก

9. ข้อดีของคนหูหนวก (จากการสำรวจความคิดเห็นของคนหูหนวก) คือ พวกเขาจะมีสมาธิ ใช้การมองมากกว่าคนปกติ เพราะเขาต้องมองแทนหู และทำให้ใช้สมองมากด้วย

10. มีคนหูหนวกไม่น้อยที่ถูกเอาเปรียบค่าแรง จากนายจ้างทำให้พวกเขาไม่มีโอกาสก้าวหน้าในการงานมากเท่าที่ควร และก็ไม่มีความพอใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. มีคนหูหนวกไม่น้อยที่เขียนหนังสือไม่ได้ การสื่อสารโดยการเขียนจึงเป็นรองภาษาท่าทาง

12. คนหูหนวกมักจะเหงาง่าย และรู้สึกโดดเดี่ยว พวกเขาจึงต้องการเพื่อน จึงไม่ค่อยเห็นคนหูหนวกที่จะไปไหนมาไหนคนเดียวหรือพยายามทำตัวเองให้หลุด

13. การเห็นค่าในตัวเองเป็นสิ่งสำคัญไม่เฉพาะกับคนหูหนวกที่ไม่คิดฆ่าตัวตายเพียงเพราะพวกเขาเป็นคนพิการ

14. การอยู่อย่างลำบากในการปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น เมื่อคนหูหนวกได้มีชีวิตที่ดี พวกเขามักจะเป็นคนอ่อนน้อม เจียมตน ใช้ชีวิตแบบพอมือพอกินไม่ฟุ้งเฟ้อ

สรุปข้อมูลทางด้านกายภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สาเหตุมี 2 ประการคือ

1. เป็นมาแต่กำเนิด ตามกรรมพันธุ์ หรือได้รับเชื้อหัดเยอรมัน ประเภทนี้จะไม่เคยได้ยินเสียงใดๆมาก่อนตั้งแต่เกิดจึงออกเสียงพูดไม่ได้ ทำให้การศึกษาเล่าเรียนไม่สะดวกรวดเร็ว ไม่ได้ผลดีเหมือนคนปกติ

2. เป็นภายหลัง เช่นจากโรคบางอย่าง การรับประทานยาบางชนิด ถ้าเป็นในวัยที่เริ่มรู้ภาษาแล้ว จะทำให้การเรียนรู้การศึกษาได้ง่ายกว่าแบบเป็นมาแต่กำเนิด แต่ก็ยังมีปัญหาเช่นเดียวกัน

แบ่งตามลักษณะการได้ยินมากน้อย

1. หูหนวก (ระดับการฟังตั้งแต่ 90 เดซิเบล ขึ้นไป) ฟังไม่ได้ยิน ไม่เข้าใจคำพูด แม้จะขยายเสียงให้ดังแล้ว

2. หูตึง ฟังเสียงสิ่งรอบๆตัวไม่ค่อยได้ยิน

พัฒนาการของเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน

คำนิยาม ของ เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน หรือคนหูหนวก คือ เป็นผู้ที่ฟังเสียงไม่ได้ยินและไม่เข้าใจคำพูดแม้ขยายเสียงให้ดังแล้ว (กรมการแพทย์)

การบกพร่องทางการได้ยินนับเป็นความพิการที่มองไม่เห็น คือรูปร่างเหมือนคนปกติทุกอย่างแต่ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยคำพูดได้ ทำได้แต่เพียงท่าทาง ซึ่งในสังคมโดยปกติใช้วิธีสื่อความหมายด้วยการพูด จึงทำให้คนหูหนวกเป็นผู้เสียเปรียบอย่างยิ่ง

การจะพูดได้หรือเลียนเสียงได้ต้องเริ่มจากการได้ยินในวัยเด็ก และพูดตามเสียงที่ได้ยินนั้น ซึ่งควรจะอยู่ในวัยเยาว์ อายุไม่เกิน 12 ขวบ แต่เด็กหูหนวกนั้นไม่ได้ยินเสียง ถ้าจะฝึกพูดจึงต้องเลียนการเคลื่อนไหวของอวัยวะที่เปล่งเสียง เช่น จับคอ ตูปาก

สิ่งที่ทำให้หูสำคัญกับการเรียนรู้

เนื่องจากไม่ได้ยินเสียงพูดทำให้พูดไม่ได้ และเมื่อพูดไม่ได้ก็ขาดสิ่งที่สำคัญที่จะสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจ อันจะได้มาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ สัมพันธภาพอันดีในสังคมและครอบครัว และที่สำคัญที่สุด คือ ขาดความคิดทางนามธรรม ซึ่งเป็นส่วนประกอบของศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่ได้จากการมองเห็นไม่เพียงพอที่จะทำให้คนเราเข้าใจความคิดอันเป็นนามธรรมได้และส่วนนี้เป็นสิ่งกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพ การปรับตัวและพัฒนาการทุกด้าน (Avery 1958)

จากประสบการณ์ผู้ที่คลุกคลีอยู่กับคนหูหนวก เห็นว่าคนหูหนวกมีความเสียเปรียบมากในด้านพัฒนาการทั้งหมด การปรับตัวและการสื่อความหมาย จะประสบปัญหาในเรื่องความเข้าใจ การพูด การอ่าน การเขียน และโดยเฉพาะภาษาพูด

เพราะฉะนั้นจากการวิเคราะห์ถ้าพูดเรื่องการเสียเปรียบ คนหูหนวกนั้นด้อยกว่าใครเพื่อนเพราะเหมือนถูกปิดประตูแห่งความรู้ ความรู้เป็นค่านามธรรม แต่สิ่งที่คนหูหนวกได้คือภาพ หรือรูปธรรมล้วนๆ

ปัญหาที่เกิดกับคนหูหนวกในสังคม

เป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่าปัจจุบันสังคมได้เปิดโอกาส และยอมรับในคนพิการมากขึ้นไม่ว่าจะด้านใด แต่ปัญหาที่น่าสนใจสำหรับคนหูหนวกที่ต้องเข้าร่วมสังคมคือ การสื่อสาร เพราะสมาชิกในสังคมไม่ว่าจะคนปกติหรือคนพิการอื่น ก็ล้วนแต่สร้างความสัมพันธ์หรือสร้างมิตรเบื้องต้นด้วยการพูดทั้งนั้น ความสัมพันธ์ทางสังคมนี้รวมถึงการประกอบอาชีพและการสมรสด้วย

เมื่อคนหูหนวกขาดการพูด ทำให้พัฒนาการทางสังคมย่อหย่อนลงไป อาจจะมีเพื่อนที่หูปกติบ้าง แต่คนหูหนวกก็ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกอย่าง

คนหูหนวกไม่ด้อยเรื่องสมอง

เมเยอร์สัน ได้ศึกษาเรื่องคนหูหนวกเปรียบเทียบกับคนปกติแล้ว สรุปว่า ผลจากการทดสอบ คนหูหนวกไม่แสดงว่าด้อยกว่าคนปกติที่มีอายุเท่ากันในเรื่องสติปัญญา และบุคลิกภาพ แต่ในเมืองไทยปรากฏว่า นักเรียนหูหนวกเป็นรองในเรื่องการใช้ภาษาเพราะภาษาไทยนั้นเสมือนเป็นภาษาที่สองสำหรับคนหูหนวก ส่วนด้านร่างกายแทบจะไม่ต้องเป็นเรื่องที่พูดถึง คนหูหนวกมีร่างกายสมบูรณ์ดีทุกอย่าง

ปัญหาหลักที่เกิดกับคนหูหนวก

1.เกิดปัญหาในการสอนในคำที่เป็นนามธรรมมากๆ เช่นพระราชบัญญัติ ดูนทฤษฎีศาสตร์ การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้แม้คนหูหนวกจะพยายามเรียนรู้ภาษาเพียงใด แต่เขาก็ไม่อาจแตกฉานในภาษาเท่าคนปกติเพราะภาษาเป็นสิ่งที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

2.ทำอย่างไรจึงจะให้คนหูหนวกรู้ภาษามากที่สุด เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการหาความรู้ นอกจากภาษามือต้องเขียนภาษาไทยได้เพื่อใช้สื่อสารกับคนปกติ แต่ปัจจุบันแม้คนหูพิการจะได้รับการศึกษาแล้วเรียนอย่างดี แต่ก็ไม่อาจเขียนและอ่านภาษาไทยได้ทัดเทียมคนทั่วไป

สรุปแนวทางของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงสามารถคิดและกำหนดแนวทางของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ ได้ดังนี้

แนวคิดหลัก คนหูหนวกสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้

วัตถุประสงค์ ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของคนหูหนวกในสังคมปัจจุบัน และใช้ชีวิตได้อย่างพอเพียงในสังคม

กลุ่มเป้าหมาย ชาย หญิง อายุ 15 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อขัดแย้ง คนหูหนวกต้องพยายามเอาชนะอุปสรรคที่เกิดจากการบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้ต่อไป

แหล่งข้อมูล

1. หนังสือ การปฏิบัติตนร่วมกันในสังคมของคนหูหนวก
2. หนังสือ จิตวิทยาของคนหูหนวก
3. บทความสถานการณ์ไร้อุปสรรคสำหรับคนหูหนวก
4. ศึกษาจากชีวิตจริงของคนหูหนวก

บทสรุป เรามักมองว่าคนหูหนวกนั้นคงจะต้องดูแลตัวเองได้ยากในสังคม แต่เมื่อได้รู้จักชีวิต และเห็นแง่มุมจริงๆ ในชีวิตของคนหูหนวก จะเห็นได้ว่าเขาอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ แม้จะไม่ได้มีทุกอย่างเหมือนคนปกติก็ตาม

การวางโครงเรื่อง สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ

ประเด็นหลัก คนหูหนวกสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้

ข้อขัดแย้ง คนหูหนวกต้องพยายามเอาชนะอุปสรรคที่เกิดจากการบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้ต่อไป

แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก และบทสรุป

ส่วนที่ 1 เปิดเรื่อง โลกกับเสียง
เพื่อเป็นการเกริ่นนำถึงสังคมปัจจุบันที่เสียงมีความสำคัญทั้งการสื่อสารและมลภาวะ

ส่วนที่ 2 ในโลกเงียบ
เพื่อสื่อถึงคนหูหนวกที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคม กับวิธีการดำรงชีวิตให้อยู่ได้ด้วยตัวเอง

ส่วนที่ 3 พุดไม่ได้ ฟังไม่ออก
เพื่อแสดงถึงอุปสรรคที่คนหูหนวกต้องเผชิญ คือการสื่อสารด้วยการฟังและพูด

บทสรุป เพื่อแสดงภาพชีวิตที่สามารถอยู่อย่างพอเพียงและการอยู่ร่วมในสังคมได้ของคนหูหนวก แม้จะไม่ได้มีทุกอย่างเหมือนคนปกติก็ตาม

รูปแบบการนำเสนอ

นำเสนอผ่านชายหูหนวกคนหนึ่ง สื่อภาพการดำรงชีวิตซึ่งถ่ายทอดมาจากส่วนหนึ่งของเรื่องจริงในชีวิตเขา ซึ่งเป็นชีวิตที่ถือว่าประสบความสำเร็จสามารถดำรงชีวิตได้ในสังคม แม้ว่าชีวิตของคนหูหนวกจะไม่ได้สบาย แต่เขาก็ยังยิ้มรับและยินดีกับชีวิตที่พอเพียงของเขา

โครงเรื่องขยาย

ส่วนที่1 เปิดเรื่อง โลกกับเสียง

สภาพสังคมปัจจุบันที่ชีวิตเต็มไปด้วยเสียง ไม่ว่าจะเป็นเสียงจากสิ่งแวดล้อม รถ เครื่องเสียง ลำโพง การสื่อสารด้วยเสียงที่เป็นสิ่งพื้นฐานที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการพูด โทรศัพท์ เพื่ออำนวยความสะดวกแทนการเดินทางมาพบกันเป็นต้น

- ภาพ -ภาพการจราจรคับคั่ง รถติด มลภาวะ
- ผู้คนเดินสวนกันไปมามากมาย แสดงถึงสภาพสังคมเมืองที่ปัจจุบันทุกคนเหมือนเป็นคนแปลกหน้ากัน
- โครงขยายเสียงที่ถนน โทรศัพท์เสียงดังที่ป้ายรถเมล์
 - พูดคุยกัน คุยโทรศัพท์มือถือ มือถือ บ้างก็ตะโกนร้องขายของเสียงดัง

ส่วนที่2 ในโลกเงียบ

แสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนหนุ่มสาวที่ต้องมีวิธีการปรับตัวเพื่อให้ตนเองอยู่ในสังคมได้ เช่นการทำงาน การดำรงชีวิตด้วยตนเองซึ่งลำบากกว่าคนปกติ

- ภาพ -ตื่นนอน คนหนุ่มสาวซึ่งต้องคอยลุกมาดูนาฬิกาแทนการตื่นด้วยนาฬิกาปลุก
- อ่านหนังสือ คนหนุ่มสาวจะอ่านหนังสือได้ช้าและต้องใช้สมาธิมาก ไม่สามารถเข้าใจคำยากๆได้ ทำให้ต้องอ่านซ้ำไปมา
 - คนหนุ่มสาวใช้วิธีการวานให้คนอื่นช่วยโทรศัพท์ ให้ในกรณีที่ต้องการจะใช้โทรศัพท์
 - การทำงานหรืออะไรก็ตามที่ต้องมีการติดต่อกับคนปกติเป็นธุระ จะต้องมีล่ามคอยแปล หรือใช้การเขียนและการอ่านริมฝีปาก
 - คนหนุ่มสาวใช้การเขียนโต้ตอบกันเป็นสำคัญในการสื่อสารในกรณีไม่มีล่าม เขาเขียนคำถามเป็นภาษาง่ายเพื่อถามบุคคลที่พูดด้วย
 - คนหนุ่มสาวได้แสดงความเห็นในการทำงาน ที่มีทั้งอุปสรรคและบ้างก็ถูกเอาเปรียบ ดูถูก มีผลทำให้พวกเขาต้องขยันและอดทนมาก

ส่วนที่3 พูดไม่ได้ ฟังไม่ออก

อุปสรรคสำคัญของคนหูหนวกคือการสื่อสาร การฟังและพูดเป็นการสื่อสารพื้นฐานที่ต้องใช้อยู่ทุกวัน แต่คนหูหนวกนั้นมีปัญหาในการสื่อสารที่ต้องใช้เวลา และความเข้าใจสูงในการฟังและพยายามอ่านปากของผู้พูด และการหัดพูดของคนหูหนวกก็เป็นสิ่งที่ยากยิ่งกว่าเข็นครกขึ้นผู้เขา

ภาพ -คนหูหนวกกับการสื่อสารที่เป็นปัญหาและต้องเจอในชีวิตประจำวัน เช่นต้องสื่อสารกับคนปกติเมื่อทำงาน หรืออยู่ในสังคม โดยให้การเขียน การอ่านปาก

- เด็กหูหนวกพยายามออกเสียงตามที่ครูสอน
- ที่ปากของเด็กกำลังอ้าปากพูด แต่ไม่เป็นคำ

บทสรุป

เพื่อแสดงภาพชีวิตที่สามารถอยู่อย่างพอเพียงและการอยู่ร่วมในสังคมได้ของคนหูหนวกแม้จะไม่ได้มีทุกอย่างเหมือนคนปกติก็ตาม

ภาพ -เขาเดินเข้ามาคุยกับกลุ่มเด็กที่โรงเรียนที่เขาสอนอย่างสนิทสนม โดยใช้ท่าทางประกอบเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

- ภาพตัวอักษรวิ่งในโทรทัศน์ และกรอภาพคนแปลภาษามือ ซึ่งเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกสะดวกเพื่อคนหูหนวก
- ภาพคนอ่านข่าว ละคร มีบทพูดโต้ตอบกันมากมายของตัวละคร ภาพรายการสารคดี ธรรมชาติ น้ำตก พระเทศน์ ซึ่งคนหูหนวกไม่สามารถเข้าใจความหมาย หรือรับรู้ทางเสียงได้

บทภาพยนตร์ ในครั้งแรก

	ภาพ	เสียง
<u>ตอนที่1</u>	เปิดเรื่อง / โลกกับเสียง	เสียงบรรยากาศ แตรรถ เครื่องยนต์
ฉากที่ 1	ภายนอก/ถนนในเมือง/กลางวัน	เสียงดัง เสียงคนคุยกัน
-	ภาพการจราจรคับคั่ง รถติด มลภาวะ	
-	ผู้คนเดินสวนกันไปมามากมาย แสดงถึงสภาพสังคมเมืองที่ปัจจุบันทุกคนเหมือนเป็นคนแปลกหน้ากัน	
-	เครื่องขยายเสียงที่ถนน โทรทัศน์เสียงดังที่ป้ายรถเมล์	
-	(CANDID) ตัดภาพเร็ว	
	ภาพคนซื้อขายของ พูดคุยกัน คุยโทรศัพท์มือถือ บ้างก็ตะโกนร้องขายของเสียงดัง	เสียงบรรยากาศดังวุ่นวาย แล้วค่อย FADE ลงจนเงียบสนิท
<u>ตอนที่2</u>	ในโลกเงียบ	
ฉากที่2	ภายในห้องนอน/เช้ามีด	
TITLE	คนในโลกเงียบ	
-	นาฬิกาในห้องนอนบอกเวลา 5.30 น. มือหยิบดูนาฬิกา แล้ววางลง	
-	มุมภาพเดิม	
	มือหยิบนาฬิกาดูทุกๆครึ่งชม. จนถึงเวลา 7.00 น. เขาจึงตื่น ไฟหัวเตียงจึงถูกปิดลง	
FADE ดำ		เสียงบรรยากาศในร้าน เบาๆ
ฉากที่3A	ภายในร้านอาหาร/กลางวัน	
-	ศักดิ์ชัยนั่งอ่านหนังสือรอที่เก้าอี้มุมหนึ่งของร้าน เหลือบมองนาฬิกาข้อมือ เป็นระยะ	
INSERT	ภาพตัวหนังสือมากมายที่เขาอ่านผ่านตาไป	
	ซ้ำๆ	

ภาพ

- ชายคนหนึ่งเดินเข้ามาเคาะเรียกจากกระจก
ด้านนอก แต่ศักดิ์ชัยไม่ได้ยิน สายตากำลังจด
จ่ออยู่ที่หนังสือ เขาเดินอ้อมเข้ามาในบ้าน
INSERT ภาพตัวหนังสือหลายคำที่เป็นคำที่ยาก เช่น
ภาษาอังกฤษ คำแสดง หยุดนึ่งในสายตาเขา

- เขามาเคาะที่โต๊ะศักดิ์ชัยเห็นเพื่อนจึงตกทหาย
ทั้งสองคุยกัน ถึงคนที่นัดมาดูสินค้านี้ ว่ายังไม่
มา ศักดิ์ชัยบอกว่าเดี๋ยวเขาจะไปโทรตาม

ฉากที่4 ภายในตู้โทรศัพท์/กลางวัน

- ศักดิ์ชัยเดินไปหาตู้โทรศัพท์ ยืนมองหาให้คน
อื่นช่วยโทรให้
- ศักดิ์ชัยเห็นคนหนึ่งกำลังจะวางหูจึงรีบเข้าไป
เรียกและยื่นกระดาษให้ดู

INSERT กระดาษที่เขียนข้อความ

“ ขอโทษครับช่วยโทรหาเพจ ให้ผมหน่อย
ผมคนหูหนวกนะ ตอนนี้ผมมาถึงแล้วนั้ง
รอในร้านครับ จาก โหม่ง 1500-892468 ”

ฉากที่3B ภายในร้านอาหาร/กลางวัน

- ลูกค้าหญิงที่นัดไว้มาถึง เดินมาที่โต๊ะ เพื่อน
ที่เป็น ล่ามแนะนำให้ทั้งสองคนรู้จักกัน โดยการ
เป็นล่ามสื่อภาษาให้ทั้งสองฝ่าย
- ศักดิ์ชัยทำความรู้จักกับลูกค้าใหม่โดยถามผ่าน
ล่าม และสร้างความเป็นกันเอง
- ศักดิ์ชัยแนะนำสินค้า เปิดแคตตาลอกให้ลูกค้าดู
- ลูกค้าถามศักดิ์ชัยด้วยการถามผ่านล่าม

เสียงบรรยายภาค

ภาพ

เสียง

- ศักดิ์ชัยบอกเล่าเรื่องของเขาให้เพื่อนที่เป็นล่ามฟังถึงสาเหตุที่เขาต้องมาทำงานแบบนี้
คำแปลได้ภาพ
“ ผมเคยไปสมัครงานบริษัทหลายที่ แต่ก็ถูกมองว่าคนหูหนวกจะทำงานร่วมกับพวกเขาได้อย่างไร ผมต้องเรียนรู้งานด้วยตัวเอง ไม่รู้จะถามใคร ยิ่งเงิ เงินเดือนผมก็ได้ต่ำกว่าคนปกติ ทำให้เงินไม่พอใช้ ต้องอดทนและขยันกว่าคนอื่นมากแต่เงินก็ยังได้น้อยอย่างเดิม ผมก็ต้องหาวิธีที่จะให้ผมอยู่รอด จึงหางานเสริม เพิ่มรายได้ให้กับตัวเอง “
- ศักดิ์ชัยเขียนข้อความบนกระดาษเพื่อถามลูกค้าด้วยตนเอง ลูกค้าเขียนตอบ กลับไปกลับมา เขาชี้ให้ดูผลิตภัณฑ์ในรูป
- ผ่านไหล่
ลูกค้าหญิงมองท่าทางของศักดิ์ชัยและฟังคำแปลจากล่ามเป็นภาษาพูด
- ศักดิ์ชัยบอกเล่าเรื่องของเขา
คำแปลได้ภาพ
คนส่วนใหญ่ที่ซื้อของผม มักจะบอกว่าผมมีอัธยาศัยดี ผมไม่คิดว่าเขาซื้อเพราะสงสารผม เพราะผมเป็นคนหูหนวก
- ทั้งสามคนยังคงสนทนากันอยู่กับการถามมาและตอบไป ทั้งสองภาษา

ตอนที่3 พูดไม่ได้ ฟังไม่ออก

ฉากที่5 ภายนอก/ถนนลาดพร้าว/กลางวัน

INSERT ภาพกว้าง การจรรยาบรรณ

INSERT ภาพพรที่สวนไปอย่างรวดเร็ว

เสียงบรรยากาศ

เครื่องดนตรี

ภาพ

เสียง

ตำรวจเป่านกหวีด โบกรถเมล์ให้รีบไป

INSERT ไฟแดง

- มอเตอร์ไซค์ของศักดิ์ชัยวิ่งมาอย่างรวดเร็วในเลนรถเมล์
- ปากตำรวจเป่านกหวีด
- ศักดิ์ชัยไม่ได้ยินไม่ได้ยินเสียงจึงขับเลยไป แต่มีตำรวจอีกคนดักไว้ข้างหน้าและเรียกเข้าจอดข้างทาง
- ศักดิ์ชัยกับตำรวจยืนคุย เจรจากันข้างทาง เขาพยายามอธิบายให้ตำรวจเข้าใจว่า เขาไม่รู้จริงๆ ไม่ได้ยินเสียงนกหวีดเลยไม่ได้หยุด
- ตำรวจขอดูใบขับขี่
- ศักดิ์ชัยยื่นใบขับขี่แก่ตำรวจประจำตัวคนหูหนวกให้ด้วย
- ตำรวจพยายามอธิบายว่าทำผิดกฎแต่การสื่อสารก็เต็มไปด้วยความผิดพลาด ศักดิ์ชัยขอให้ตำรวจเขียน
- ตำรวจเขียนอธิบายเป็นรูปถ่ายๆ ให้ศักดิ์ชัยดูที่มี
- หน้าตำรวจที่พูดๆ เหมือนบ่นๆ แต่ไม่ได้ยินเสียง
- ผานไพล์ตำรวจ
- ศักดิ์ชัยพยายามมองปากตำรวจเพื่อทำความเข้าใจ
- ปากตำรวจที่พูดๆ ตลอดเวลา ความรู้สึกเหมือนช้ากว่าปกติ
- ตาของศักดิ์ชัยที่กรอกไปมา

เสียงนกหวีดดัง

เสียงตำรวจเจียบ

เสียงเจียบ

ฉากที่6 ภายในห้องเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร/กลางวัน

- ที่ปากของเด็กกำลังอ้าปากพูด แต่ไม่เป็นคำ
- ครูสอนให้พูดคำต่างๆ เด็กออกเสียงตามครู โดยมีสัมผัสเสียงที่สั้นจากคอของครู

เสียงบรรยากาศในห้องเรียน

เสียงเด็กออกเสียงพูดดัง

ภาพ

เสียง

- เด็กในห้องเรียน พยายามฝึกพูดตามที่ครูสอน แต่เสียงที่ออกมาเป็นเสียงอ้อแอ้ไม่เป็นภาษา บางคนก็พยายามพูดแข่งครูขึ้นมา ส่งเสียงดัง ฟังไม่รู้เรื่อง

บทสรุป

ฉากที่7 ภายนอก/โรงเรียนตอนบอสโก/กลางวัน

- ศักดิ์ชัยเดินเข้ามาคุยกับกลุ่มเด็กซึ่งพักเที่ยงอย่างสนิทสนม
- นักเรียนคุยกับครูศักดิ์ชัยโดยใช้ท่าทางประกอบ เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ศักดิ์ชัยอยู่ในที่ท่าที่สบายๆ เป็นกันเองกับทุกคน

เสียงนักเรียนพูดคุย

ฉากที่7

INSERT ดวงตา

INSERT ป้ายสัญลักษณ์จราจร

INSERT ทางม้าลาย

INSERT รถราที่วิ่งผ่านไปมาด้วยความเร็ว

INSERT ภาพตัวอักษรวิ่งในโทรทัศน์

กรอบภาพคนแปลภาษามือ

ภาพคนอ่านข่าว

ละคร มีบทพูดโต้ตอบกันมากมายของตัวละคร

ภาพรายการสารคดี ธรรมชาติ น้ำตก

พระเทศน์

ดวงตาที่ปิดลง

FADE ดำ

เสียงเงียบ

บทภาพยนตร์ ครึ่งหลัง

ภาพ
ตอนที่ 1 เปิดเรื่อง / โลกกับเสียง

เสียง

ฉากที่ 1 ภายนอก/ถนนในเมือง/กลางวัน

-ภาพการจราจรคับคั่ง รถติด หนาแน่น ล้ำโพงจราจร

เสียงบรรยากาศบนถนน

เครื่องยนต์ แตรรถ นกหวีด

(เสียงเฟดลงจนเงียบสนิท)

-ศักดิ์ชัยโบกรถเมล์ที่กำลังมาจอดเทียบป้าย

เงียบ

-ศักดิ์ชัยจ่ายเงินให้กระเป๋ารถเมล์

-ผู้คนเดินสวนกันไปมามากมาย แสดงถึง

เสียงผู้คนพูดคุยกันมากมาย

สภาพสังคมเมืองที่ปัจจุบันทุกคนเหมือน

ฟังไม่ได้ศัพท์

เป็นคนแปลกหน้ากัน

-ผู้คนมากมายนั่งทานอาหารกันอยู่ใน FOOD CENTER

เสียงบรรยากาศในร้านอาหาร

คนพูดคุยกัน เสียงช้อนส้อม

กระทบกับจาน

(เสียงบรรยากาศดังกู่ถวาย

ค่อยเฟดลงจนเงียบสนิท)

-ศักดิ์ชัยซื้อคูปองอาหาร

-เขาเดินมายังร้านข้าวที่ต้องการและสั่งอาหาร

ตอนที่2 ในโลกเจียบ

ฉากที่2 ภายในห้องนอน/เช้ามืด

TITLE คนในโลกเจียบ

เจียบ

-นาฬิกาในห้องนอนบอกเวลา 5.30 น.

มีข้อหยิบดูนาฬิกา แล้ววางลง

-มุมภาพเดิม

มีข้อหยิบนาฬิกาดูทุกๆครึ่งชม. จนถึงเวลา

7.00 น. เขาจึงตื่น ไฟหัวเตียงจึงถูกปิดลง

FADE ดำ

เสียงนาฬิกาปลุกดังขึ้น

ฉากที่3 ภายในตู้โทรศัพท์/กลางวัน

-ภาพคนหลายคนนั่งคุยโทรศัพท์

เสียงกดโทรศัพท์ คนคุย

โทรศัพท์

เสียงค่อยเฟดลงจนเจียบสนิท

-ศักดิ์ชัยเดินไปหาตู้โทรศัพท์ ยืนมองหาให้คนอื่นช่วยโทรให้

-ศักดิ์ชัยเห็นคนหนึ่งกำลังจะวางหูจึงรีบเข้าไปเรียกและยื่นกระดาษให้ดู

INSERT กระดาษที่เขียนข้อความ

" ขอโทษครับช่วยโทรหาเพจ ให้ผมหน่อย
ผมคนหูหนวกนะ ตอนนี้ผมมาถึงแล้วนั่ง
รอในร้านครับ จาก โห่ง 1500-892468 "

ฉากที่4 ภายในร้านอาหาร/กลางวัน

-ศักดิ์ชัยบอกเล่าเรื่องราวของเขา

คำบรรยายใต้ภาพ

ผมเคยไปสมัครงานหลายที่ แต่ก็ถูกมองว่าคนหูหนวก
ร้านอาหาร
จะทำงานร่วมกับพวกเขาได้อย่างไร

เสียงบรรยายภาคใน

-ศักดิ์ชัยนั่งที่โต๊ะกับลูกค้าคนหนึ่ง เขาชี้ภาพสินค้าให้

ลูกค้าดูในแคตตาล็อกสินค้า

-ศักดิ์ชัยเขียนข้อความที่เขาต้องการจะบอกให้ลูกค้า

ลงในกระดาษ ชายที่เป็นลูกค้าเขียนตอบ เขานำผลิตภัณฑ์
มาสาธิตให้ดู

คำบรรยายใต้ภาพ

หลายคนคิดว่าคนหูหนวกอยู่ร่วมกับคนปกติยาก
เพราะคิดว่าพูดไม่รู้เรื่อง แต่ผมไม่คิดว่าการไม่ได้พูด
จะทำให้เราสื่อสารไม่ได้

ตอนที่3 พูดไม่ได้ ฟังไม่ออก

ฉากที่5 ภายในห้องเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร/กลางวัน

-ที่ปากของเด็กกำลังอ้าปากพูด แต่ไม่เป็นคำ

เสียงบรรยายภาคในห้องเรียน

-ครูสอนให้พูดคำต่างๆ เด็กออกเสียงตามครู

เสียงเด็กออกเสียงพูดดัง

โดยมีอ้อมผ้าคล้องที่ลั่นจากคอของครู

-เด็กในห้องเรียน พยายามฝึกพูดตามที่ครูสอน

แต่เสียงที่ออกมาเป็นเสียงอ้อแอ้ไม่เป็นภาษา

บางคนก็พยายามพูดแข่งครูขึ้นมา ส่งเสียงดัง

ฟังไม่รู้เรื่อง

ฉากที่6 ภายใน/จอโทรทัศน์ในห้องสรรพสินค้า/กลางวัน

-ศักดิ์ชัยนั่งดูโทรทัศน์

เสียง

คำบรรยายใต้ภาพ

ในโลกแห่งความเงียบ หูก็ฟังไม่ออกปากก็พูดไม่ได้
สิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีคือตา หน้าต่างบานเดียวที่มีความ
จำเป็นสำหรับคนหูหนวก โทรทัศน์เลยกลายเป็นเพื่อน
สนิทกับคนหูหนวกทุกคน แม้บางสิ่งที่เห็นผมจะไม่เข้าใจ
ความหมายของมันเลยก็ตาม

INSERT ภาพตัวอักษรวิ่งในโทรทัศน์

กรอบภาพคนแปลภาษามือ

ภาพคนอ่านข่าว

ละคร มีบทพูดโต้ตอบกันมากมายของตัวละคร

พระเทศน์

ดวงตาที่ปิดลง

FADE ดำ

ฉากที่7 ภายนอก/ทางเท้าข้างถนน/กลางวัน

-ศักดิ์ชัยยืนอยู่ริมถนน

เสียงรถวิ่งไปมาอย่างรวดเร็ว

INSERT ดวงตา

เสียงค่อยเบาลงจนเงียบ

INSERT ป้ายสัญลักษณ์จราจร

INSERT ทางม้าลาย

INSERT รถราที่วิ่งผ่านไปมาด้วยความเร็ว

CUT ภาพดำสนิท

เสียงแตรรถดัง

ฉากที่8A ภายนอก/โรงเรียน/กลางวัน

-ป้ายโรงเรียนดอนบอสโก

เสียงบรรยากาศในโรงเรียน

-ศักดิ์ชัยเดินเข้ามาในโรงเรียน

นักเรียนตะโกนคุยกัน

-เขายืนคุยกับเด็กปกติกลุ่มหนึ่งอย่างสนิทสนม

เสียงค่อยเฟดลงจนเงียบสนิท

ด้วยภาษาท่าทางง่ายๆ

ฉากที่ 8B ภายในห้องเรียน/กลางวัน

-ศักดิ์ชัยกำลังสอนเด็กทำงานภาพพิมพ์ โดยบอกให้เด็กตัด

และแปะกระดาษตามขนาดที่เขาบอก

คำบรรยายใต้ภาพ

ผมเริ่มสอนหนังสือให้กับเด็กปกติที่นี้มาไม่นาน เด็กส่วนใหญ่

ก็ไม่รู้ภาษามือ แต่เราก็เข้าใจกันได้ บางทีผมก็สอนภาษามือ

ง่ายๆให้กับพวกเขาด้วย ถึงแม้ว่าเงินจะน้อย แต่ผมก็สบายใจ

ที่ได้ทำงานนี้

SHOOTING SCRIPT

ภาพ

เสียง

ตอนที่ 1 เปิดเรื่อง / โลกกับเสียง

ฉากที่ 1 ภายนอก/ถนนในเมือง/กลางวัน

1.ELS

ภาพการจราจรคับคั่ง รถติด หนาแน่น ล้ำโพงจราจร

เสียงบรรยากาศบนถนน

เครื่องยนต์ แตรรถ นกหวีด
(เสียงเฟดลงจนเจียบสนิท)

2.MS

ศักดิ์ชัยโบกรถเมล์ที่กำลังมาจอดเทียบป้าย

เจียบ

3.MS

ศักดิ์ชัยจ่ายเงินให้กระเป๋ารถเมล์

4.FS

ผู้คนเดินสวนกันไปมามากมาย แลดูถึง
สภาพสังคมเมืองที่ปัจจุบันทุกคนเหมือน
เป็นคนแปลกหน้ากัน

เสียงผู้คนพูดคุยกันมากมาย

ฟังไม่ได้ศัพท์

5.MS

ผู้คนมากมายนั่งทานอาหารกันอยู่ใน FOOD CENTER

เสียงบรรยากาศในร้านอาหาร

คนพูดคุยกัน เสียงช้อนส้อม

กระทบกับจาน

(เสียงบรรยากาศดังวุ่นวาย

ค่อยเฟดลงจนเจียบสนิท)

6.MS

ศักดิ์ชัยซื้อคุกกี้ป้องกันอาหาร

เขาเดินมายังร้านข้าวที่ต้องการและสั่งอาหาร

ตอนที่2 ในโลกเงียบ

ฉากที่2 ภายในห้องนอน/เข้ามิด

TITLE คนในโลกเงียบ

เงียบ

7.MCU

นาฬิกาในห้องนอนบอกเวลา 5.30 น.

มือหยิบดูนาฬิกา แล้ววางลง

8.มุมภาพเดิม

มือหยิบนาฬิกาดูทุกๆครึ่งชม. จนถึงเวลา

7.00 น. เขาจึงตื่น ไฟหัวเตียงจึงถูกปิดลง

FADE ดำ

เสียงนาฬิกาปลุกดังขึ้น

ฉากที่3 ภายในตู้โทรศัพท์/กลางวัน

9.MS

ภาพคนหลายคนนั่งคุยโทรศัพท์

เสียงกดโทรศัพท์ คนคุยโทรศัพท์

เสียงค่อยเฟดลงจนเงียบสนิท

10.FS

ศักดิ์ชัยเดินไปหาตู้โทรศัพท์ ยืนมองหาให้คน

อื่นช่วยโทรให้

11.MS

ศักดิ์ชัยเห็นคนหนึ่งกำลังจะวางหูจึงรีบเข้าไป

เรียกและยื่นกระดาษให้ดู

INSERT กระดาษที่เขียนข้อความ

" ขอโทษครับช่วยโทรหาเพจ ให้ผมหน่อย
ผมคนหูหนวกนะ ตอนนี้ผมมาถึงแล้วนัง
รอในร้านครับ จาก โห่่ง 1500-892468 "

ฉากที่4 ภายในร้านอาหาร/กลางวัน

12.MS

ศักดิ์ชัยบอกเล่าเรื่องราวของเขา

คำบรรยายใต้ภาพ

ผมเคยไปสมัครงานหลายที่ แต่ก็ถูกมองว่าคนหูหนวก เสียงบรรยายภาคในร้านอาหาร
จะทำงานร่วมกับพวกเขาได้อย่างไร

13.MS

ศักดิ์ชัยนั่งที่โต๊ะกับลูกค้าคนหนึ่ง เขาชี้ภาพสินค้าให้
ลูกค้าดูในแคตตาล็อกสินค้า

14.MCU

ศักดิ์ชัยเขียนข้อความที่เขาต้องการจะบอกให้ลูกค้า

ลงในกระดาษ ชายที่เป็นลูกค้าเขียนตอบ เขานำผลิตภัณฑ์
มาสาธิตให้ดู

คำบรรยายใต้ภาพ

หลายคนคิดว่าคนหูหนวกอยู่ร่วมกับคนปกติยาก
เพราะคิดว่าพูดไม่รู้เรื่อง แต่ผมไม่คิดว่าการไม่ได้พูด
จะทำให้เราสื่อสารไม่ได้

ตอนที่3 พูดไม่ได้ ฟังไม่ออก

ฉากที่5 ภายในห้องเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร/กลางวัน

15.ECU

ที่ปากของเด็กกำลังอ้าปากพูด แต่ไม่เป็นคำ

เสียงเด็กออกเสียงพูดดัง

16.MS

ครูสอนให้พูดคำต่างๆ เด็กออกเสียงตามครู
โดยมีสัมผัสเสียงที่สั้นจากคอของครู

เสียงบรรยายภาคในห้องเรียน

17.MS

เด็กในห้องเรียน พยายามฝึกพูดตามที่ครูสอน
แต่เสียงที่ออกมาเป็นเสียงอ้อแอ้ไม่เป็นภาษา
บางคนก็พยายามพูดแข่งครูขึ้นมา ส่งเสียงดัง
ฟังไม่รู้เรื่อง

ฉากที่6

ภายใน/จอโทรทัศน์ในห้องสรรพสินค้า/กลางวัน

18.MS

ศักดิ์ชัยนั่งดูโทรทัศน์
คำบรรยายใต้ภาพ

เงียบ

ในโลกแห่งความเงียบ หูก็ฟังไม่ออกปากก็พูดไม่ได้
สิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีคือตา หน้าต่างบานเดียวที่มีความ
จำเป็นสำหรับคนหูหนวก โทรทัศน์เลยกลายเป็นเพื่อน
สนิทกับคนหูหนวกทุกคน แม้บางสิ่งที่เห็นผมจะไม่เข้าใจ
ความหมายของมันเลยก็ตาม

INSERT ภาพตัวอักษรวิ่งในโทรทัศน์

กรอบภาพคนแปลภาษามือ

ภาพคนอ่านข่าว

ละคร มีบทพูดโต้ตอบกันมากมายของตัวละคร
พระเทศน์
ดวงตาที่ปิดลง
FADE ดำ

ฉากที่7 ภายนอก/ทางเท้าข้างถนน/กลางวัน

19.FS

ศักดิ์ชัยยืนอยู่ริมถนน

เสียงรถวิ่งไปมาอย่างรวดเร็ว

INSERT ดวงตา

เสียงค่อยเบาลงจนเงียบ

INSERT ป้ายสัญลักษณ์จราจร

INSERT ทางม้าลาย

INSERT รถราที่วิ่งผ่านไปมาด้วยความเร็ว

CUT ภาพดำสนิท

เสียงแตกรรดัง

ฉากที่8A ภายนอก/โรงเรียน/กลางวัน

20.LS

ป้ายโรงเรียนดอนบอสโก

เสียงบรรยากาศในโรงเรียน

21.FS

ศักดิ์ชัยเดินเข้ามาในโรงเรียน

นักเรียนตะโกนคุยกัน

22.MS

เขายืนคุยกับเด็กปกติกลุ่มหนึ่งอย่างสนิทสนม
ด้วยภาษาท่าทางง่ายๆ

เสียงค่อยเฟดลงจนเงียบสนิท

จากที่ 8B ภายในห้องเรียน/กลางวัน

23.MS

ศักดิ์ชัยกำลังสอนเด็กทำงานภาพพิมพ์ โดยบอกให้เด็กตัด
และแปะกระดาษตามขนาดที่เขาบอก

คำบรรยายใต้ภาพ

ผมเริ่มสอนหนังสือให้กับเด็กปกติที่นี้มาไม่นาน เด็กส่วนใหญ่
ก็ไม่มีภาษามือ แต่เราก็เข้าใจกันได้ บางทีผมก็สอนภาษามือ
ง่ายๆให้กับพวกเขาด้วย ถึงแม้ว่าเงินจะน้อย แต่ผมก็สบายใจ
ที่ได้ทำงานนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการ³⁴ วิชาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดี

หลังจากได้บทภาพยนตร์แล้ว เมื่อถึงขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดี สามารถแบ่งตามขั้นตอนได้ 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนก่อนถ่ายทำ (PRE-PRODUCTION)
2. ขั้นตอนการถ่ายทำ (PRODUCTION)
3. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (POST- PRODUCTION)

ขั้นตอนก่อนถ่ายทำ (PRE-PRODUCTION)

งานก่อนการถ่ายทำคือการเตรียม วางแผน วางโครงสร้างเพื่อพร้อมที่จะถ่ายทำ หรือทำให้เป็นอุปสรรคน้อยที่สุดระหว่างการถ่ายทำ สำหรับภาพยนตร์สารคดีมีความสำคัญมาก เพราะการเตรียม หาข้อมูล และสถานที่เป็นสิ่งที่จะต้องเตรียม มีการซักซ้อม หรือมีการกำหนดวางแผนช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะจะไม่สามารถเซตหรือสร้างสถานการณ์จำลองได้เหมือนการถ่ายทำภาพยนตร์ทั่วไป เช่น จะมีงานประเพณี หรือ กลุ่มคนที่เป็นหลักในเรื่องมีงานหรือกิจกรรมที่ต้องร่วมทำเฉพาะวัน เราจะไม่สามารถมาเซตหรือถ้าทำก็ทำให้สมจริงได้ยาก และการสื่อสารกับคนหมู่นวกก็เป็นอุปสรรคหนึ่งที่สำคัญจึงควรมีการวางแผน เตรียมล่ามภาษามือ หรือ อธิบายบทภาพยนตร์ให้เขาเข้าใจก่อนเริ่มงาน เพราะไม่เช่นนั้นจะทำให้ล่าช้า และเกิดการสับสนมากกว่าคนปกติมากหลายเท่า

การคัดแยกลำดับขั้นตอนในการถ่ายทำ (SCRIPT BREAKDOWN)

เป็นการจัดทำเอกสารเพื่อแยกรายละเอียดของแต่ละฉาก ตามวัน เวลา และสถานที่ในการถ่ายทำ ออกเป็นหมวดหมู่เพื่อกำหนดขอบเขต การเตรียมงานก่อนถ่ายทำภาพยนตร์ทำให้เข้าใจได้ง่าย เมื่อถึงขั้นตอนการถ่ายทำจะรู้และลำดับได้ว่าฉากไหนถ่ายก่อนหรือหลัง และเกิดความสะดวกรวดเร็วในการถ่ายทำด้วยเพราะเมื่อถึงเวลาที่ถ่ายทำจริงถ้าไม่มีการเตรียม SCRIPT

BREAKDOWN จะทำให้เกิดความสับสน และความผิดพลาดในการทำงานจะมีมากขึ้นด้วย เช่น ฉากที่ต้องถ่ายทำที่ห้างสรรพสินค้า มีหลายช็อต และประกอบกับนักแสดงมีเวลาให้ได้ไม่มาก จะต้องถ่ายทำให้เสร็จภายในวันเดียว เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาจึงต้องเลือกแต่ฉากที่ถ่ายภายในห้างเพียงอย่างเดียว และนัดถ่ายทำในฉากอื่นในวันอื่น

การวางแผนงานก่อนการถ่ายทำ (PRODUCTION PLAN)

หลังจากการแยกรายละเอียดในการถ่ายทำจากบทภาพยนตร์แล้วจึงกำหนดว่า ช่วงวัน เวลาควรทำอะไรบ้าง เช่น ต้องเตรียมติดต่อสถานที่ นัดวันคุยกับนักแสดง ต้องซื้ออุปกรณ์ หรือเตรียมอุปกรณ์อื่นที่ต้องหาเพิ่ม

ในการวางแผนงานก่อนการถ่ายทำในภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ เริ่มกำหนดช่วงเวลาคร่าวๆไว้ ในเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2543 เป็นช่วงการเตรียมและค้นคว้าข้อมูล เดือน มกราคม 2544 เตรียมเรื่องบทภาพยนตร์และการเตรียมงานก่อนถ่ายทำ เดือนกุมภาพันธ์ และ มีนาคม 2544 เป็นช่วงการถ่ายทำและการตัดต่อ

การเตรียมอุปกรณ์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี ได้แก่ กล้องวีดีโอแฮนด์แคม ระบบดิจิตอล , แบตเตอรี่ , ที่ชาร์ตแบตเตอรี่ , เทปดิจิตอล, ขาดังกล้อง

อุปกรณ์ที่ใช้บันทึกเสียง ได้แก่ เครื่องเทปบันทึกเสียง และไมโครโฟนขนาดเล็ก

ในกรณีที่เป็นกรถ่ายทำต่อเนื่องต้องตรวจดู FOOTAGE และตั้งหัวเทปเพื่อการถ่ายในครั้งต่อไป รวมถึงการตรวจปริมาณและชาร์ตแบตเตอรี่ด้วย

การนัดพบและทำความเข้าใจกับนักแสดงและทีมงาน

ในที่นี้หมายถึงผู้แสดงที่เป็นคนหูหนวกซึ่งจะต้องเกิดปัญหาอย่างมากในการสื่อสารเนื่องจากพูดกันคนละภาษา และข้าพเจ้าก็ไม่สามารถใช้ภาษามือได้ ถึงรูปร่างแต่ก็ไม่สามารถอธิบายในประโยคที่ยากได้ จึงต้องมีการเตรียมล่ามภาษามือเพื่อเป็นคนกลางในการสื่อสาร การอ่านบทล่วงหน้า เขาจะไม่สามารถเข้าใจในบทภาพยนตร์ที่ให้อ่านจึงต้องมีการอธิบายให้ล่ามเข้าใจก่อนและให้ล่ามแปลเป็นภาษามือให้คนหูหนวกเข้าใจอีกครั้งหนึ่งวิธีการนัดแนะวันและเวลาในการถ่ายทำจะใช้การเขียนและการติดต่อด้วยเพจเจอร์เป็นหลัก แต่ก็มีปัญหาเกิดขึ้นไม่น้อยเนื่องมาจากการสื่อสารเช่น นักแสดงอ่านข้อความที่ข้าพเจ้าส่งไปไม่เข้าใจ ทำให้สามารถติดต่อกลับมาได้

เนื่องจากภาษาพูด ภาษาเขียนของคนหูหนวกใช้ไม่เหมือนคนปกติ จึงต้องเรียบเรียงคำเพื่อให้เขาเข้าใจได้ง่ายและดีที่สุด การใช้คำเขียนย่อและซับซ้อนจะทำให้ยากต่อการเข้าใจและมีผลต่อการสื่อสารกันไม่เข้าใจอีกด้วย

ขั้นตอนการถ่ายทำ(PRODUCTION)

ในขั้นตอนการถ่ายทำนั้นได้แบ่งช่วงการทำงานเป็น 3 ส่วนคือ ช่วงถ่ายทำกับผู้แสดงหูหนวกจะได้เวลาที่จำกัดคือได้แค่วันอาทิตย์ ช่วงบ่ายเท่านั้น เพราะฉะนั้นการจัดเวลาเพื่อนักแสดงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ต่อมาเป็นช่วงที่ไปถ่ายที่โรงเรียนเศรษฐเสถียรซึ่งเป็นฉากในโรงเรียน จึงต้องเลือกช่วงเวลาที่ยังเปิดอยู่และเป็นเวลาราชการ ส่วนช่วงอื่นเป็นฉาก INSERT ซึ่งไม่จำเป็นต้องเตรียมหรือนัดแนะใครเฉพาะเจาะจงจึงเลือกวันใดก็ได้

การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยากกว่าภาพยนตร์บันเทิง ประกอบกับตัวแสดง และบทภาพยนตร์ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่ต้องยึดให้ได้คือประเด็นของเรื่องเพื่อให้การปรับเรื่องเป็นการปรับปรุงไม่ใช่การเปลี่ยนแปลง

ภาพและเสียงในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ ได้วางโครงไว้ว่าจะใช้เสียงเงียบในบางส่วนและจะมีการอัดเสียงอื่นประกอบเพื่อสื่อความหมายของความเป็นคนหูหนวกเพื่อให้คนดูรู้สึกอึดอัด และเนื่องจากมีบทสัมภาษณ์เวลาถ่ายทำจึงจำเป็นต้องแปลความหมายด้วยเสียงลงไปด้วยเพื่อประโยชน์ในการติดต่อ เพราะไม่สามารถจำได้ว่าภาษามือนี้แปลว่าอะไรได้หมดทุกคำพูด

ปัญหาในขั้นตอนการทำงาน

1.ปัญหาในการสื่อสาร

เนื่องจากตัวนำแสดงหลักในเรื่องเป็นคนหูหนวก ปัญหาหลักคือการติดต่อสื่อสารพูดคุย และนัดสถานที่ ซึ่งต้องใช้เวลาในการสื่อสารกันนาน และในบางครั้งก็ผิดพลาดในการสื่อสาร เช่นนัดให้มาเวลา 11.00น. แต่นักแสดงไม่สามารถมาได้และจะขอเลื่อนนัด เขาไม่สามารถติดต่อกับข้าพเจ้าได้ในทันที จึงไม่เข้าใจกันว่าจะมีการเลื่อนนัดหรือไม่อย่างไร

วิธีการแก้ปัญหาเบื้องต้นคือต้องสรุปข้อมูลสั้นๆ ให้เขาเข้าใจในประโยคเดียว และต้องตัดสินใจแทนเขาเลยว่าเขาอย่างไร เพื่อให้เขาตอบว่าใช่หรือไม่

2. สถานที่

จากที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้สถานที่จริงไม่มีการจัดฉาก การขอใช้สถานที่จึงเป็นสิ่งเป็นปัญหาเช่นเป็นสถานที่ราชการ ประกอบกับเป็นที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า ถนน จึงมีปัญหาในเรื่องคนที่มามุงดูและหันมามองทำให้ดูไม่สมจริงเท่าที่ควร จึงต้องหลีกเลี่ยงโดยใช้มุมภาพเข้าช่วยเช่นถ่ายภาพแคบลง หรือเลือกมุมที่ไม่เห็นผู้คนมาก

3. การขอความร่วมมือ

ภาพยนตร์สารคดีเป็นภาพยนตร์ที่ต้องการความสมจริง ดังนั้นจึงไม่มีการจ้างนักแสดง จะใช้บุคคลที่เป็นตนเองในชีวิตจริงสวมบทบาทนั้น เช่นคนหูหนวก ตำรวจ ครู เด็กนักเรียน จึงต้องใช้มนุษยสัมพันธ์อย่างมากเพื่อที่จะขอความร่วมมือ ให้ช่วยเหลือ มีตัวอย่างจากการที่เข้าไปขอถ่ายทำเด็กหูหนวกที่โรงเรียนฝึกพูด ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองทำให้การถ่ายทำไม่สามารถดำเนินไปได้ จึงทำให้ต้องเสียเวลา ไปเป็นอย่างมาก

4. ภาพและเสียง

การถ่ายทำในสถานที่จริงมักจะมีปัญหา เช่นการไม่ได้มุมภาพที่ต้องการ เนื่องจากสถานที่คับแคบเกินไป หรือมีผู้คนมากเกินไป จึงต้องมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเช่น เปลี่ยนมุม เสียงก็มีส่วนสำคัญเนื่องจาก สถานที่สาธารณะเป็นที่ที่มีเสียงรบกวนมาก ทำให้เกิดปัญหาการไม่ได้ยินเสียงของตัวแสดง จึงได้ทำการแก้ไขโดยการใส่เสียงอื่นผสมทับกับเสียงเดิม

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสำหรับการบันทึกเทปด้วยวีดีโอ ระบบดิจิทัล การใช้ไมค์โครโฟนจิวต่อกับลำโพงหน้ากล้องเพื่ออัดเสียงจะมีประโยชน์อย่างมากในกรณีที่ได้ยินเสียงไม่ชัดเจน

ในเรื่องการแสดงนั้นไม่มีปัญหาเพราะสารคดีไม่ต้องแสดงเนื่องจากเป็นชีวิตจริงของเขา และประกอบกับคนหูหนวกส่วนใหญ่เป็นคนที่กล้าแสดงออกโดยนิสัยอยู่แล้ว เมื่ออธิบายบทแล้วตอนถ่ายทำก็ไม่มีปัญหาเนื่องจากเขาสามารถเล่นได้เป็นธรรมชาติเหมือนปกติ ไม่มีอาการเกร็งเมื่ออยู่หน้ากล้องเหมือนคนปกติทั่วไป แม้มีการถ่ายซ้ำใหม่ก็สามารถแสดงได้เหมือนเดิม คนหูหนวกส่วนใหญ่มักจะเป็นคนไม่เก็บอาการ สีหน้าและท่าทางจึงออกมาตามธรรมชาติแม้จะดูเหมือนโอเวอร์แอกตั้งแต่เป็นปกติที่จะต้องแสดงสีหน้าและอารมณ์มากกว่าคนทั่วไปเพราะไม่สามารถบอกเป็นคำพูดได้

ขั้นตอนการตัดต่อ(POST – PRODUCTION)

การตัดต่อในภาพยนตร์สารคดีนี้มีลำดับขั้นตอนในการทำงานดังนี้

1. เรียงลำดับ SCENE ตามบทภาพยนตร์ จาก FOOTAGE ที่ถ่ายมา
2. เลือก FOOTAGE ที่ต้องการใช้ลงในเครื่องตัดต่อ
3. เรียง SCENE โดยคร่าว (ROUGH CUT)
4. ตัดต่อ ภาพ INSERT ที่ต้องการ
5. ตัดต่อเสียง
6. CHECK ความยาว ของภาพยนตร์ที่ตัดต่อ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง คนในโลกเงียบ มีความยาวทั้งสิ้นหลังจากตัดต่อเสร็จ 15 นาที ใช้เวลาในการตัดต่อประมาณ 7 ชั่วโมง

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ถ่ายทำด้วยกล้องวีดีโอ ระบบดิจิทัล 8 แต่เมื่อนำมาตัดต่อต้องแปลงสัญญาณเป็นระบบเบต้าเพื่อหลังจากตัดต่อจะได้บันทึกลงเทประบบเบต้า การตัดต่อภาพนั้นเรียงตามข้อตจากในบทภาพยนตร์ซึ่งในบางครั้งเมื่อมาเรียงแล้วอาจไม่ต่อเนื่องหรือไม่สามารถเก็บภาพที่ดีที่สุดได้จึงต้องมีการแก้ไขโดยการ INSERT ภาพอื่นแทรกเข้าไป เพื่อรักษาความต่อเนื่องของภาพยนตร์ไว้ โดยการตัดต่อในครั้งแรกเน้นภาพให้เรียบร้อยเสียก่อนยังไม่ต้องคำนึงเรื่องเสียงโดยลงเสียงทั้งหมดที่มีลงไปพร้อมกับภาพ ยังไม่ต้องคัดออก

ขั้นตอนการลงเสียง เนื่องจากในเนื้อเรื่องต้องใช้เสียงอื่นเข้ามาประกอบภาพมาก จึงต้องอัดเสียงที่ต้องการแยกไว้ในเทปบันทึกเสียง เช่น เสียงเพลง ดนตรี เสียงคนอ่านข่าว เสียงบรรยากาศในร้านอาหาร เสียงช้อน ชาม แก้วกระทบกัน เป็นต้น เพราะกล้องวีดีโอไม่สามารถอัดเสียงเล็กๆน้อยๆได้จึงต้องอัดแยกเฉพาะเสียงที่ต้องการ แล้วนำมาผสมประกอบกับภาพที่ต้องการ

หลังจากตัดต่อภาพประกอบกับเสียงเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องทำเอฟเฟคประกอบ ในเรื่องนี้มีแค่การขึ้นคำบรรยายใต้ภาพเพื่อเป็นการแปลภาษามือ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่ทำขั้นสุดท้าย

ปัญหาในขั้นตอนการตัดต่อ

1.ภาพ คือภาพที่ถ่ายมาบางครั้งเมื่อนำมาประกอบกันไม่ลงตัว และเราไม่สามารถจับเอาเสียงพูดมาเป็นตัวเชื่อมข้อต่อได้ จึงทำให้ภาพไม่ต่อเนื่องแม้จะตัดต่อตามบทภาพยนตร์ก็ตาม

2.เสียง เสียงเงียบคือปัญหาอย่างหนึ่ง เมื่อเขาพูดหรือสื่อสารกับคนอื่น แนวนอนที่จะต้องเป็นความเงียบ ถึงแม้เราจะใส่เสียงบรรยากาศเล็กๆน้อยๆลงไป ก็ดูเหมือนจะเป็นการเงียบไปโดยปริยายเพราะไม่มีเสียงพูด จนดูเหมือนไม่ได้ยินเสียงอะไรเลยในหนึ่ง

3.การใส่คำบรรยายได้ภาพ กับภาษามือทำให้เกิดปัญหาพอสมควร ถ้าเป็นภาษาอังกฤษหรือแปลภาษาต่างประเทศอื่นเราจะจับจุดว่าเริ่มพูดประโยคนี้อย่างไรหรือปากที่พูด แต่เมื่อเป็นภาษามือเป็นท่าทาง กำหนดได้ยากกว่าว่าจะเริ่มพูดประโยคนี้อย่างไร จึงต้องใช้วิธีการประมาณ แต่ยังคงต้องจับใจความประโยคที่พูดให้ได้ไม่ใช่เปลี่ยนเนื้อหาที่พูดไปเลยอย่างสิ้นเชิง

บทที่ 5

สรุปการทำงานและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและข้อเสนอแนะในช่วงการเขียนบทภาพยนตร์

เมื่อเลือกที่จะโครงการนี้แล้วปัญหาในครั้งแรกคือประเด็นของเรื่อง ซึ่งในครั้งแรกเริ่มต้องการจะทำเรื่องปัญหาด้านการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกันของคนหูหนวก แต่ได้รับการเสนอแนะว่าไม่ควรจะพูดในประเด็นนี้เพราะเป็นประเด็นที่กว้างและที่สำคัญเป็นปัญหาไม่รู้จบที่ใครๆก็พูดถึงกันเสมอ ไม่น่าสนใจจึงได้เปลี่ยนเป็นเรื่องชีวิตของคนหูหนวกที่ใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติ และปัญหาที่ตามมาอีกคือการหาข้อมูลและเลือกผู้นำแสดงหลักซึ่งจำเป็นต้องเป็นคนหูหนวกจริงๆ ในการเลือกผู้นำแสดงครั้งแรก ข้าพเจ้าเลือก คุณ ผคม ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย จริงๆแล้วคุณผคม เป็นคนหูตึง ซึ่งแปลว่าใช้เครื่องช่วยฟังจะทำให้ได้ยินบ้าง แต่หูอีกข้างนั้นหูหนวกสนิท ข้าพเจ้ามีความสนใจและเลือกที่จะนำชีวิตของเขามาเสนอเพราะ เขาสามารถพูดได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากสำหรับคนหูหนวกที่จะพูดได้เพราะไม่เคยได้ยินเสียงแต่เกิด และเป็นการดีที่ข้าพเจ้าจะได้สื่อสารกับเขาได้โดยการพูด แต่เมื่อนำมาทำบทภาพยนตร์ก็กลับกลายเป็นว่า คุณผคมไม่ได้มีข้อขัดแย้งในวิถีชีวิตเลย เพราะเขาสามารถพูดได้ อุปสรรคในการสื่อสารก็ไม่มี ในตอนแรกข้าพเจ้าคิดว่าจะยังเลือกใช้ชีวิตของเขาเป็นตัวดำเนินเรื่องแล้วจะแสดงให้เห็นว่าเขามีความสามารถและมีความมานะพยายามจนสามารถพูดได้ แต่ได้รับข้อเสนอแนะว่าควรเปลี่ยนเพราะทำให้ยากขึ้นและไม่สามารถอธิบายด้วยภาพได้ว่าเขาเป็นคนหูหนวก เพราะภาพของคนหูหนวกที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ การใช้ภาษามือ จึงต้องเปลี่ยนโดยเลือกคุณ ศักดิ์ชัย ซึ่งเป็นคนหูหนวก จริงๆโดยให้คุณผคมซึ่งได้รู้จักกันแล้วให้ช่วยเป็นล่ามภาษามือให้

ข้าพเจ้ายังขาดความเข้าใจอยู่มากในการเขียนบทภาพยนตร์ในครั้งแรกๆ บางครั้งก็ไม่เข้าใจว่าตนเองจะเขียนเพื่ออะไร หรือประเด็นคืออะไรกันแน่ ทำให้บทเป็นไปได้อย่างล่าช้า จนบางครั้งความไม่เข้าใจทำให้รู้สึกเบื่อและขาดกำลังใจในการทำงานต่อ ประกอบกับการหาข้อมูลต้องพูดคุยกับคนหูหนวก ก็มีทั้งรู้เรื่องและไม่รู้เรื่องเลยจึงทำให้หลายครั้งข้าพเจ้าเกิดความท้อใจที่จะทำงาน

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในขั้นตอนการถ่ายทำ

ในการถ่ายทำครั้งแรกได้ใช้มุมกล้องลักษณะเดียวกับการทำภาพยนตร์บันเทิง ดูแล้วเหมือนลักษณะการจัดฉากมากเกินไปไม่เหมาะกับแนวของภาพยนตร์สารคดี จึงได้รับข้อเสนอแนะว่าภาพควรจะเป็นมุมมองแบบ OBJECTIVE แบบสารคดีจึงต้องมีการถ่ายทำแก้ไขใหม่ ส่วนอีกปัญหาคือสถานที่ถ่ายทำเป็นที่สาธารณะ มีผู้คนเดินพลุกพล่าน เมื่อนำกล้องวีดีโอเข้าไปทำการถ่ายทำ ทำให้เกิดปัญหาการมุงดูเป็นกลุ่มใหญ่ การแก้ไขคือเลือกวัน และเวลา ที่ยังไม่มีผู้คนมาก เช่น วันธรรมดา ตอนช่วงห้างสรรพสินค้าเพิ่งเริ่มเปิด เป็นต้น

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในขั้นตอนการตัดต่อ

การตัดต่อภาพยนตร์สารคดีในครั้งนี้ได้ทำการตัดต่อทั้งหมดสองครั้ง ในครั้งแรกมีปัญหามากที่สุดก็คือเรื่องเสียง เพราะเสียงเกือบทั้งเรื่องเงียบ หรือที่มีบางช่วงก็เบา จนดูแล้วอึดอัดเกินความจำเป็น ทั้งที่ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ว่าจะนำความเงียบมาดึงอารมณ์ความเป็นคนหูหนวก แต่กลับกลายเป็นเงียบจนน่าเบื่อ ดูแล้วอึดอัดไม่ได้ผลอย่างที่ต้องการจะให้ เป็น จึงได้รับข้อเสนอแนะว่าเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ยิ่งเนื้อเรื่องเป็นเรื่องของคนหูหนวกแล้ว ควรจะนำข้อเสียเปรียบเรื่องการได้ยินมาเป็นจุดเด่นและเน้นมากกว่าเดิม โดยให้นำเสียงมาผสมกันเข้าแล้วเพดลงจนเงียบเพื่อเป็นสไตล์การดำเนินเรื่องได้อีกรูปแบบหนึ่ง และภาพก็มากจนเกินไปประกอบกับไม่มีเสียงทำให้อึดอัดและน่าเบื่อ จึงนำไปตัดต่อแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้นแต่ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายแห่ง เช่น การดำเนินเรื่อง และเรื่องของเสียงที่ยังคงมีปัญหาอยู่ถึงแม้ได้ทำการแก้ไขไปบ้างแล้วก็ตาม

สรุปผล

1. ภาพยนตร์สารคดีแนวสังคมจะนิยมเป็นการเน้นเรื่องราวที่เป็นจริงเกี่ยวกับสังคมเมือง โดยดึง CONFLICT มาจากความเป็นจริงในสังคม คือคนหูหนวกกับสังคม และต้องมีความขัดแย้งในตัวคือ การเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับคนหูหนวก โดยนำเอาชีวิตประจำวันของคนหูหนวกต้องเจอ เช่น การทำงาน การสื่อสารกับผู้อื่นมาประกอบกันโดยยึดโครงสร้างจากเรื่องที่เกิดขึ้นจริง
2. ผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีต้องรู้จักเลือกมุมมองนำเสนอจากมุมมองธรรมดาที่คนอื่นรู้มาเป็นมุมมองที่คนอื่นมองไม่เห็น ด้วยวิธีที่สร้างสรรค
3. คนหูหนวกชอบที่จะอยู่กับคน ชอบสังคม มีส่วนน้อยที่จะเก็บตัว แต่ก็มีสาเหตุมาจากการที่เขารู้สึกเข้ากับคนอื่นไม่ได้ รู้สึกแปลกแยก

4. คนหูหนวกไม่ต้องการให้ใครมองเขาว่าเป็นคนด้อยค่าจึงทำให้เขาไม่อยู่เฉยหรือรอให้ใครมาช่วย พยายามทำด้วยตัวเองให้ดีที่สุด นั่นเป็นสิ่งที่ทำให้เขาพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. การกำกับภาพยนตร์สารคดีที่มาจากเรื่องจริงนั้นไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างจะไม่สามารถจัดสร้างขึ้นมาใหม่ ทุกอย่างสามารถทำได้เพียงแต่คำนึงถึงความสมจริงเท่านั้น
2. ภาพยนตร์สารคดีไม่มีรูปแบบการนำเสนอที่แน่นอน และไม่จำเป็นที่จะต้องมีคนบรรยาย เล่าเรื่อง หรือบทสัมภาษณ์มากมายถ้าไม่จำเป็น เพราะจะทำให้ดูขาดความน่าสนใจ ควรเลือกวิธีที่คิดว่าเหมาะสมกับเนื้อเรื่องมากที่สุด
3. การกำกับภาพยนตร์สารคดีที่พูดถึงใครควรจะให้คนผู้นั้นเป็นคนถ่ายทอดเรื่องราวจะทำให้เรื่องมีความสมจริงมากขึ้น

จากการที่ได้ศึกษาการทำโครงการศิลปนิพนธ์ การกำกับภาพยนตร์เรื่อง คนในโลกเงียนี่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในงานภาพยนตร์มากขึ้น เป็นทั้งการรวบรวมประสบการณ์การเรียนในวิชาต่างๆในทุกชั้นปีมารวบรวมไว้ การทำงานศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการทำงาน ได้พบปะผู้คนมากมายหลายอาชีพ เป็นประโยชน์ในการศึกษางานและการประกอบอาชีพในสาขาเดียวกันเป็นอย่างมาก

บรรณานุกรม

มลิวัดย์ ธรรมแสง ดร. ,การปฏิบัติตนร่วมกันในสังคมของคนหูหนวก,โรงเรียนเศรษฐเสถียร
พ.ศ. 2542

มลิวัดย์ ธรรมแสง ดร. ,บทความ สถานการณ์ไร้อุปสรรคสำหรับคนหูหนวก,โรงเรียนเศรษฐเสถียร
29 ตุลาคม 2542

สุวภา แก้วสุข , คนในโลกเงียบ ,นิตยสาร สารคดี , ฉบับที่ 121 ปีที่ 11 มีนาคม 2538 ,หน้า143-
169

บรรจง โกศลวัฒน์ ,ภาพยนตร์สารคดี ,กรุงเทพฯ,สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวารสาร
ศาสตร์และสื่อสารมวลชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาหูหนวก หูตึง และโรคหูในประเทศไทย⁵

จากการสำรวจปัญหาหูหนวก หูตึงและโรคหู ของศูนย์โสตประสาท การได้ยิน กรุงเทพฯ ที่ทำมาแล้วประมาณ 20 จังหวัด มีคนหูหนวก หูตึง ถึงขั้นจะทำให้เกิดความยากลำบากในการเรียน และในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนี้

คนหูหนวก หูตึง	มีประมาณ 13.6% = 8,160,000 คน
คนหูตึงระดับปานกลาง	มีประมาณ 11.4% = 6,840,000 คน
คนหูตึงระดับรุนแรง	มีประมาณ 1.7% = 1,020,000 คน
คนหูหนวก	มีประมาณ 0.5% = 300,000 คน

มีตัวเลขสูงสุดในภาคใต้ รองลงมาภาคกลาง-ภาคตะวันออก ภาคอีสาน ภาคเหนือ และกรุงเทพฯตามลำดับ

สำหรับโรคหูนั้นพบถึงประมาณ 25% คือ

ประสาทรับเสียงเสีย หรือเสื่อม	มีประมาณ 8.30% = 4,980,000 คน
- โรคหูชั้นกลางอักเสบจากหวัด	มีประมาณ 14.1% = 8,460,000 คน
- โรคหูชั้นนอกอักเสบ	มีประมาณ 4.2% = 2,520,000 คน
- หูชั้นนอกอักเสบ และหูอุดตัน	มีประมาณ 7.2% = 4,320,000 คน

หูหนวก เป็นใบ้ หูหนวกในเด็กก่อนวัยสองขวบ มีความสำคัญมาก ในเด็กเล็กซึ่งมักเป็นมาแต่กำเนิด หรือเป็นภายหลังจากเป็นไข้-ชัก-การกระทบกระเทือนของสมอง ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนภาษาพูดได้ และถ้าไม่ได้รับการฟื้นฟูบำบัดทันเวลาจะเกิดเป็นใบ้ขึ้น ในปัจจุบันเรามีเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถตรวจสอบสภาพหูและการได้ยินในเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยเด็กไม่ต้องได้ตอบ ไม่เจ็บปวด

ข้อสังเกต โดยปกติแล้วเด็กเล็กๆจะผวาถ้าได้ยินเสียงดัง และเมื่อเริ่มนั่งได้เด็กจะหันศีรษะตามเสียง ถ้าเด็กไม่แสดงอาการสนใจ หรือรับรู้ต่อเสียง แสดงว่าเด็กอาจพิการทางการได้ยิน หูตึง หรือหูหนวก

⁵ ศูนย์โสตประสาทและการได้ยินกรุงเทพฯ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล , เพิ่มคุณภาพชีวิต พิชิตโรคหู, กรุงเทพมหานคร, หน้า 10,12,15

การแก้ไข

- ถ้าสงสัยว่าเด็กในการดูแลของท่านหูตึง หรือหูหนวกให้ปรึกษาแพทย์รับบริการตรวจการได้ยินเพื่อแยกการพิการทางสมองด้วย
- ใช้เครื่องช่วยฟัง-ทันที่ที่ตรวจพบว่าหูตึง
- สอนพูด โดยถูกวิธี

เคล็ดลับในการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

1. จัดให้เด็กมีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้นั่งในที่เหมาะสม ซึ่งปกติมักจะจะเป็นแถวหน้า แต่ไม่หันไปของห้องเรียน
2. ครูที่สอนในชั้นเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรเป็นครูที่เด็กสามารถอ่านริมฝีปากของครูได้ง่าย
3. เวลาครูพูดกรุณาหันหน้าไปทางเด็ก อย่าให้แสงสว่างเข้าตาเด็ก
4. พูดชัดเจน และเป็นธรรมชาติ กรุณาหลีกเลี่ยงการพูดเน้นเสียง หรือจิบปากจิบคอ
5. ถ้าเด็กไม่เข้าใจคำพูดของครู ควรพูดอีกครั้งหนึ่งแล้วเปลี่ยนแปลงคำถามหรือคำพูดนั้นเสียใหม่ แต่ใจความเดิม เช่น หนูกินข้าวแล้วรึยัง? เป็นหนูกินข้าวแล้วหรือ เป็นต้น
6. เด็กที่มีข้อบกพร่องทางการได้ยิน อาศัยการเขียน การอ่านเป็นหลักสำคัญในการเล่าเรียน ครูจะช่วยเด็กได้มากถ้าครูบอกหัวข้อการเรียนล่วงหน้าก่อนทุกครั้ง เพื่อให้เด็กมีโอกาสเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง
7. เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยิน มักจะจัดงานไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น เพราะเด็กได้ยินไม่ชัด หรือบางครั้งก็ไม่ได้ยินสิ่งที่ครูพูดเลย ครูจะช่วยเหลือได้โดยขอร้องให้เพื่อนร่วมห้องคนใดคนหนึ่งใช้กระดาษคาร์บอนเพื่อขอสำเนานั้นให้เพื่อที่มีปัญหาทางการได้ยินในชั้น

8. ครูจะช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการได้ยินอย่างมากที่สุด ถ้าครูเขียนคำสั่งหรือหัวข้อสำคัญที่กำลังพูดถึงบนกระดานดำ หรือลงในกระดาษแบบฝึกหัด
9. เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยินบางครั้งก็ไม่ได้ยิน แม้ครูจะใช้เครื่องขยายเสียงแล้วครูควรให้เพื่อนๆ ช่วยบอกเขาด้วย
10. อย่าใช้การทดสอบใดๆ ที่ใช้เฉพาะการฟัง และการพูดอย่างเดียวกับเด็กที่มีปัญหาทางการได้ยิน เพราะเป็นการทดสอบที่ไม่ยุติธรรม
11. โปรดให้ความกรุณาและเข้าใจถึงความสำคัญในการอ่านริมฝีปากของเด็ก ด้วยเพราะเด็กต้องใช้สายตามากกว่าเด็กปกติ เด็กเหนื่อยและล้าเร็ว โปรดให้เขาได้หยุดพักสายตา

การเอาชนะอุปสรรคของคนหูหนวกสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน⁶

อุปสรรคที่มองไม่เห็น

เรื่องของการให้ความสำคัญกับการออกแบบสภาพแวดล้อมที่使人หูหนวกได้อยู่ด้วยนั้นนับว่าเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในประเทศไทย เนื่องจากสาเหตุ 2 ประการคือ

1. ความพิการทางหูเป็นความพิการที่มองไม่เห็น

2. ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจต่อประชาชนที่หูหนวก หูตึง มากนัก เช่น คนทั่วไปไม่ค่อยตระหนักถึงปัญหาเรื้อรังว่าสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดปัญหาแก่คนหูหนวกให้มีความสนใจน้อยกว่าปัญหาและอุปสรรคของคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็น เพราะวาระระดับการสูญเสียการได้ยินมีหลายระดับ เช่น ช่วงการสูญเสียการได้ยินน้อย ไปถึงการสูญเสียการได้ยินมาก หรือการสูญเสียระดับรุนแรงถึงระดับหูหนวก ซึ่งเป็นระดับที่คนหูหนวกนั้นอาจไม่สามารถได้รับประโยชน์อะไรเลยจากเสียงที่ได้ยิน ถ้าไม่ได้รับการฝึกสอนให้ใช้การยินที่เหลืออยู่ให้เหมาะสม ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการคาดคะเนว่า จะมีคนหูมากถึง 1.8 ล้านคน และมีคนที่สูญเสียการได้ยินในระดับอื่นๆ อีก 13.4 ล้านคน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่จะสามารถใช้การได้ยินที่เหลืออยู่โดยการใช้อุปกรณ์ช่วยฟัง และเครื่องขยายเสียงต่างๆ ตลอดจนการสื่อสารด้วยการอ่านริมฝีปากนั้นมีจำนวนมาก

การจำกัดความ อุปสรรคที่คนหูหนวกและคนหูหนวกและคนหูตึงระดับต่างๆ เผชิญอยู่เป็นเรื่องของการสื่อสาร ในปัจจุบันคนทั่วไปเริ่มให้การยอมรับความจำเป็นที่จะต้องใช้ล่ามภาษามือ หรืออักษรกำกับภาพสำหรับภาพยนตร์และแถบบันทึกภาพ แต่อย่างไรก็ตาม หลักฐานในการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ให้แก่คนหูหนวกนั้นยังปรากฏให้เห็นน้อยมากดังนั้น ในเอกสารฉบับนี้จึงขอเสนอให้ผู้อ่านได้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับคนหูหนวก และแนวทางที่ช่วยให้เอาชนะผ่านพ้นอุปสรรคดังกล่าว

⁶ มลิวัดย์ ธรรมแสง ดร. , การเอาชนะอุปสรรคของคนหูหนวก , โรงเขียนเศรษฐกิจเสถียร, 21 มกราคม 2543 ,

ด้านเสียงและแสง

ความที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาศัยประสาทสัมผัสอื่นคือมองเห็น เป็นการชดเชยหรือทดแทนการฟัง คุณภาพของแสงสว่างหรือไฟฟ้าทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะแสงสว่างดังกล่าวจะเป็นเครื่องชี้แนะให้แก่คนหูหนวกได้หลายอย่าง

นอกจากเรื่องแสงสว่างแล้ว เรื่องของเสียงในสิ่งแวดล้อมก็นับว่าสำคัญมาก โดยเฉพาะผู้ที่สูญเสียการได้ยินบางส่วนที่ใช้เครื่องช่วยฟังหรือเครื่องขยายเสียงแบบอื่น ๆ การลดเสียงในสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าการลดเสียงสะท้อนหรือเสียงก้องจะทำให้ได้ยินเสียงพูดชัดขึ้น และเสียงพูดของคนนั้นอยู่ที่ความถี่บางความถี่ การลดเสียงรบกวนในความถี่บางความถี่ก็นับเป็นการวางแผนสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่คนหูหนวก

ข้อเสนอแนะในการออกแบบการติดตั้งเครื่องมือสื่อสารเฉพาะ

ภาษามือนับว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายการสื่อสารระหว่างคนได้ยินกับคนหูหนวก เครื่องมือพิเศษที่ช่วยในการสื่อสารที่มีอยู่ได้แก่ การสื่อสารทางไกลระหว่างคนหูหนวกกับคนหูหนวก และคนหูหนวกกับคนที่มีการได้ยินปกติ หรือเครื่องมือบางอย่างที่สามารถสื่อสารส่งผ่านไปให้คนหูหนวกเพียงทางเดียวแทนการสื่อสารแบบ 2 ทาง เครื่องมือบางอย่างที่กล่าวถึงนั้นบางอย่างก็มีผลผลิตทางอุตสาหกรรม บางชนิดก็เป็นการประดิษฐ์เฉพาะบุคคล หรือเครื่องมือที่บุคคลจัดทำขึ้นเอง

สิ่งที่ผลิตทางอุตสาหกรรม

- เครื่องโทรศัพท์สำหรับคนหูหนวก
- นาฬิกาปลุกสำหรับคนหูหนวกที่ใช้แสงสว่างหรือแบบการสั่นสะเทือน
- เครื่องโทรศัพท์ที่มีการขยายเสียงให้ดังเพิ่มขึ้น
- กริ่งประตูที่ใช้ไฟกระพริบสำหรับคนหูหนวกและตาบอดที่ใช้พัดลม
- เสียงเรียกของโทรศัพท์ที่แสดงด้วยไฟกระพริบ
- โทรศัพท์วงจรปิดที่มีอักษรกำกับภาพ หรือการสื่อสารแบบเห็นภาพ ในกรณีที่เป็นความลับ
- การใช้เพจเจอร์แบบสั่นสะเทือน

- การใช้สัญญาณอักษรวิ่งที่เคาน์เตอร์รับรองและ/หรือ ห้องพัก ที่ใช้สัญญาณไฟแสดงว่ามีข้อความที่ฝากไว้

ส่วนเครื่องมือที่บุคคลจัดทำขึ้นเอง

- ระบบสวิตช์ 3 ทาง ที่ทำขึ้นสำหรับกริ่งประตูที่ผู้มาเยี่ยมสามารถกดสวิตช์ไฟ กระพริบ
- ไฟแสดงสัญญาณคำสั่งต่างๆเช่นภาพแสดงการอาบน้ำ เข้าห้องสมุด สวดมนต์ เข้านอนของหอพัก เป็นต้น
- จัดทำให้มีปุ่มเรียกขอความช่วยเหลือตามจุดต่างๆที่ต้องการ
- จัดทำป้ายแสดงสัญญาณอันตรายด้วยไฟแดง

ข้อเสนอแนะในการออกแบบสัญญาณเตือนภัยและเหตุการณ์ฉุกเฉิน

สัญญาณเตือนภัยทุกชนิดที่ต้องใช้เสียงจะต้องใช้แสงไฟ หรือประสาทสัมผัสอื่นๆ ประกอบด้วย เพื่อให้คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับมูลด้วยระบบต่างๆเหล่านี้ได้แก่

- สัญญาณเตือนเมื่อมีควัน จะต้องมีแสงไฟกระพริบ หรือการสั่นสะเทือนหรือใช้พัดลมหมุนแบบแรง
- สัญญาณเตือนไฟไหม้ หรือเครื่องมือเตือนภัยที่ไม่ต้องใช้เสียงแต่เพียงอย่างเดียว
- การจัดทำสัญญาณที่มีลักษณะการเขียนเป็นภาพหรือสัญลักษณ์เตือนแสดงให้เห็นว่า กำลังมีคนมาช่วยแล้ว เมื่อมีเหตุขัดข้อง
- เครื่องเตือนภัยทุกชนิดที่ใช้การได้ยิน จะต้องใช้ควบคู่กับสัญญาณเตือนภัยที่เห็นได้ด้วยตาเสมอ
- อาจใช้สัญญาณที่เป็นกลิ่นต่างๆในถังแก๊ส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเตือนให้แก่คนหูหนวกที่ไม่สามารถได้ยินเสียงรั่วของถังแก๊ส

- สัญญาณแสดงว่า เครื่องจักรชนิดนั้นเปิด และสัญญาณไฟที่บอกว่า เครื่องจักรนั้นปิดแล้ว

ข้อเสนอแนะในการจัดทำไฟที่เหมาะสม

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ไฟและแสงสว่างมีบทบาทสำคัญยิ่งสำหรับการสื่อสารของ คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แสงสว่างที่น้อยไปอาจจะทำให้มองเห็นการแสดงสีหน้าที่ไม่ ชัดเจน หรือผิดพลาดไป การเคลื่อนไหวของร่างกายและท่าทางต่างๆที่ใช้ประกอบกับการอ่านริมฝี ปาก ถ้าแสงสว่างไม่เพียงพอก็จะทำให้การแปลความหมายไม่ชัดเจน ดังนั้นการจัดแสงสว่างให้ เพียงพอและเหมาะสมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยลดความเครียดของการใช้สายตาของคนหูหนวก และหูตึง

ข้อเสนอแนะเรื่องแสงสว่างมีดังต่อไปนี้

- ในอาคารต่างๆพยายามใช้ไฟหรือแสงสว่างตามธรรมชาติให้มากที่สุดเท่าที่ จะทำได้
- ให้แสงสว่างตกที่ใบหน้าของผู้พูดหรือใช้ภาษามือ หรือสื่อที่ใช้
- พยายามหลีกเลี่ยงแสงสว่างไม่ให้ส่องเข้าทางหลังของผู้พูด หรือลำม เช่น แสงจากหน้าต่าง(อย่าหันหลังให้หน้าต่างหรือประตู)
- ให้มีแสงสว่างพอที่จะเห็นลำมภาษามือ ลำมภาษาพูด ในขณะที่การใช้วีดิทัศน์หรือแผ่นใส
- ระมัดระวังการใช้แสงไฟที่อาจทำให้เกิดเป็นเงาที่หน้าของผู้พูดหรือลำมภาษา มือ
- ให้มีแสงไฟเพียงพอสำหรับผู้สอน ลำม กระดานดำ และสื่อการสอนอื่นๆใช้ไฟแบบปรับความสว่างได้
- อาจจะต้องเตรียมม่านบังแสง หรือฉากไว้ในกรณีที่มีแสงจ้ามากเกินไป เพื่อ ป้องกันความจ้าและแสงสว่าง
- ให้ผู้บรรยายสามารถควบคุมแสงได้ โดยเฉพาะการใช้แสงสว่างเพื่อเรียก ความสนใจ เช่น ผู้บรรยายกดสวิตช์ไฟกระพริบเรียกความสนใจแทนการ เคาะโต๊ะหรือแทนการเรียก

การออกแบบในการลดเสียงรบกวน

การออกแบบสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด ในสถานที่นั้นๆ การลดปริมาณของเสียงรบกวนและการควบคุมการรบกวนตามความถี่ และการสันสะท้อนในสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

การป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก

- ในการเลือกสถานที่ใหม่จะพยายามหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีเสียงดังมากๆ เช่น สถานีรถไฟ, สนามบิน หรือถนนสายสำคัญ
- การปลูกสร้างอาคาร ให้หลีกเลี่ยงให้มากที่สุด
- อาจจะต้องสร้างสิ่งป้องกันเสียงมากขึ้นมาก เช่น การสร้างกำแพงเพื่อป้องกันเสียง เป็นต้น

การควบคุมกลไกของการเกิดเสียงและการสันสะท้อน

- การบดบังความร้อนและที่ระบายอากาศที่ทำให้เกิดเสียงและความสันสะท้อน ในกรณีนี้อาจใช้ท่อเพื่อนำความเย็นเข้าห้อง หรือจัดทำเครื่องเก็บเสียงพัดลม เป็นต้น
- การออกแบบและการควบคุมการเก็บเสียงภายในอาคารสถานที่ เช่น การจัดห้องกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องพลศึกษา ให้ห่างจากห้องเรียน
- การลดเสียงโดยการบุแผ่นฉนวนกันเสียงต่างๆไว้ที่ผนังและพื้นห้อง และหลีกเลี่ยงให้ห่างจากเครื่องกำเนิดเสียง
- ลดเสียงดังจากที่ระบายอากาศ ควบคุมการเกิดเสียงจากเครื่องมือต่างๆที่ทำให้เกิดเสียง
- เลือกเครื่องมือที่มีเสียงดังไม่มาก
- เลือกวัสดุที่เหมาะสมในการสร้างพื้นและเพดาน เพื่อลดเสียงรบกวน

การลดการรบกวนของกระแสไฟฟ้า

- ติดตั้งเครื่องตัดกระแสไฟฟ้าสถิตที่อาจจะเกิดจากพรมปูพื้น ที่รบกวนเครื่องช่วยฟัง
- ป้องกันความชื้นไม่ให้มีมากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดไฟฟ้าสถิตได้มาก
- หลีกเลี่ยงการใช้ห้องฝึกพูดสนามแม่เหล็กกับสายไฟฟ้าแรงสูง

การควบคุมความถี่ของเสียงในระดับต่างๆ

พยายามลดเสียงที่มีความถี่สูงจากสัญญาณกันขโมย หรือจากหม้อแปลงที่มีความถี่ต่ำอาจทำให้เกิดเสียงรบกวนเครื่องช่วยฟัง

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางเสียง

เพื่อช่วยให้ผู้ใช้เครื่องช่วยฟังสามารถใช้เครื่องช่วยฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเต็มตามศักยภาพ และช่วยลดการรบกวนเสียงในสิ่งแวดล้อม ผู้สนใจจึงควรพิจารณาข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

การควบคุมเสียงสะท้อน

- การใช้พรมปูพื้นเมื่อจำเป็น พรมที่ใช้ปูควรมีความหนาประมาณ 1/4 นิ้ว พร้อมชั้นรอง จะสามารถลดเสียงได้ดี และสามารถใช้รถเข็นได้ด้วย บางครั้งถ้าพรมบางเกินไปจะทำให้เกิดเสียงดังจากล้อรถเข็นได้
- ใช้ฉนวนกันเสียงบุตามเพดานและผนังห้อง
- บางจุดที่สำคัญอาจใช้ฉนวนกันเสียงที่หนา 30 นิ้ว หรือ 80 นิ้ว
- ในบริเวณที่เป็นห้องพลศึกษาและสระว่ายน้ำ ใช้วัสดุที่ลดเสียงทุกชนิด

การควบคุมการส่งเสียง

- แยกแหล่งเกิดเสียงออกจากกันให้ไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น แยกเครื่องทำความเย็นออกจากผนังห้องให้มากที่สุด
- ประตู หน้าต่าง ต้องปรับปรุงไม่ให้มีเสียงเข้าได้
- ติดตั้งพื้นและผนังห้องให้ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียง

- ใช้กระจกสองชั้นกันเสียง เว้นช่องระหว่างกระจกให้ห่างพอสมควร
- หลีกเลี่ยงการสร้างประตูให้อยู่ตรงกันข้าม
- แยกบันไดออกเป็นห้องเฉพาะ

การออกแบบที่ส่งเสริมด้านการมองเห็น

ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากจะต้องใช้การมองเห็นเป็นส่วนชดเชยที่สำคัญดังนั้นข้อเสนอนี้แนะเรื่องการใช้สายตาให้เห็นชัดมีดังต่อไปนี้

- ให้มองเห็นครู ล่าม สื่อการสอน หรือคนในห้องนั้นได้ชัดเจน
- พยายามหลีกเลี่ยงห้องประชุมที่กว้างมาก ๆ ที่มีที่นั่งแบบอัฒจันทร์เพราะในการสื่อสารของคนที่บกพร่องทางการได้ยินต้องสามารถมองเห็นผู้พูด ผู้ที่ทำภาษามืออย่างชัดเจน การจัดที่นั่งแบบครึ่งวงกลมหรือวงกลม หรือใช้เก้าอี้หมุนได้จะสะดวก
- ควรมีอักษรกำกับภาพและเสียง เช่น คำสั่งเกี่ยวกับงานหอพัก
- ลดเสียงรบกวนในห้องไม่ควรให้ผู้ฟังนั่งหน้าประตู จะมีคนเข้าออกรบกวนสมาธิ
- ควรมีสัญญาณไฟที่จำเป็นไว้บอกข้อมูลต่างๆใกล้ทางเข้าออก
- ในกรณีที่คำชี้แจงใดๆก็ตาม ควรทำเป็นรูปภาพให้มากที่สุด
- ในห้องใดๆที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ก็ให้ใช้กระจกใสเป็นบางส่วน เพื่อให้คนหูหนวกสามารถเห็นบุคคลภายในห้องบ้าง เพื่อให้เขาเห็นกิจกรรมข้างในเพื่อลดความเครียด และสร้างความคุ้นเคยก่อนเข้าไปในห้องนั้นๆ
- ควรมีสัญญาณบอกเลขห้อง และข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นไว้หน้าห้อง
- มีสัญญาณไฟกระพริบเตือน หรือไฟแสดงทางเข้าออกให้ชัดเจนเสมอ
- ในลิฟต์ควรมีกระจกให้เห็นผู้ที่อยู่ในห้องโดยสาร มีปุ่มกดเรียกขอความช่วยเหลือโดยใช้สัญญาณไฟ
- มีสัญญาณบอกแหล่งส่งข้อมูลข่าวสาร เช่น โทรศัพท์ขยายเสียง โทรศัพท์สำหรับคนหูหนวก ห้องน้ำ ให้ชัดเจน

- จัดโต๊ะกลม หรือโต๊ะรูปไข่สำหรับการประชุม เพื่อจะได้รับข้อมูลชัดเจน
- วางแผนการก่อสร้างในอาคารหรือสำนักงาน ที่สามารถเห็นได้ชัดเจน และมีความเป็นส่วนตัวได้ตามสมควร

BREAKDOWN SHEET

TITLE คนในโลกเจียบ

INT / EXT DAY / NIGHT

SCENE NO. 4

SCENE NAME ในโลกเจียบ

DESCRIPTION ศักดิ์ชัยขอให้คนช่วยโทรศัพท์ให้

TIME / DATE 18 ก.พ.44

CAST	EXTRA / ATMOSPHERE	
ศักดิ์ชัย	คนทั่วไปบริเวณตู้โทรศัพท์	
	PROPS	VEHICALS / ANIMALS
	กระดาษจดข้อความ เขียนว่า ช่วยโทรหาเพจให้ผม หน่อย ผมคนหูหนวกนะ 1500-892468 ปากกา	
SOUND / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
PRODUCTION NOTE		
ตู้โทรศัพท์ที่มีคนพลุกพล่าน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการ 57 ษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET

TITLE คนในโลกเงียบ

INT / EXT DAY / NIGHT

SCENE NO. 6

SCENE NAME พุดไม่ได้ฟังไม่ออก

DESCRIPTION เด็กที่โรงเรียนเศรษฐเสถียรฝึกพุด

TIME / DATE 21 ก.พ.44

CAST	EXTRA / ATMOSPHERE	
น้องมอส คุณครูประจำชั้น อนุบาล	เด็กๆนักเรียนในห้องเดียวกับมอส	
	PROPS ปากกาเมจิก สมุดการบ้าน เก้าอี้ กระจก	VEHICALS / ANIMALS
SOUND / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
เสียงบรรยากาศ		
PRODUCTION NOTE		

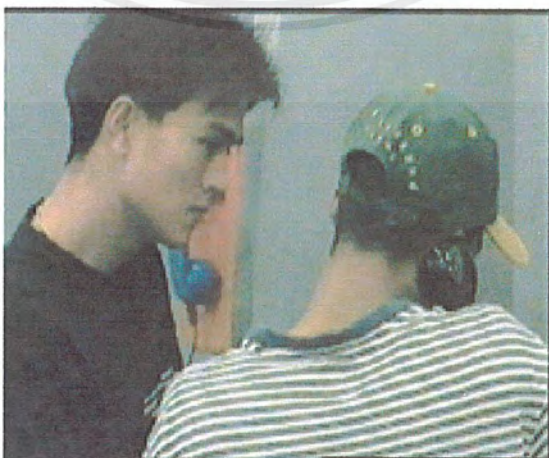
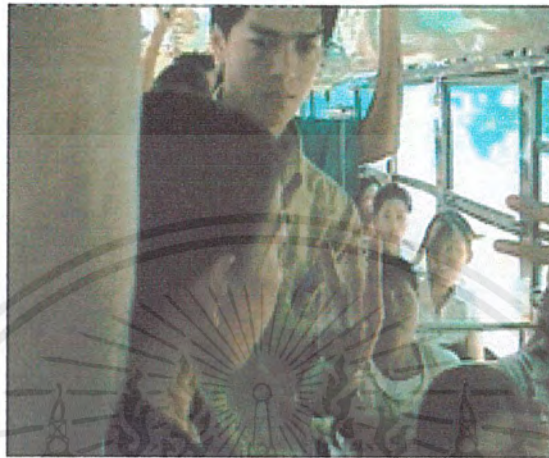
SCHEDULING MANAGEMENT

ตารางเวลาการถ่ายทำ

กุมภาพันธ์ 2544	17 เตรียมกล้อง ซ้อมเทปเพิ่ม
6	18 ถ่ายที่ศีกดิ์ชัยที่ลาดพร้าว ฉากโทรศัพท์
7 เรียน	19
8 เรียน	20 พิมพ์เอกสารที่แก้แล้ว
9 นัดเชกมาแปลภาษามือที่ศีกดิ์ชัย	21 ไปโรงเรียนเศรษฐเสถียร ถ่ายเด็กที่ฝึกพูด
10	22
11 นัดเจอที่ศีกดิ์ชัยที่ร้าน แมคดอน 19.00 น	23 INSERT ทั่วไป
25 ไปคุยกับที่ศีกดิ์ชัยโดยไม่พาเชกไปด้วย	24 อ่านหนังสือ
13	25 สอบภาษาอังกฤษ
14	26 จดเรียงFOOTAGE คร่าวๆ ในกระดาษ ก่อนตัด
15	27 ตัดต่อ
16	28 ตัดต่อ พิมพ์เอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างชิ้นงานสำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้